

„Szegénnyé lett, hogy szegénységével gazdagítson minket”

(vö. 2Kor 8,9)

Ezzel a mottóval fogalmazta meg Ferenc pápa nagyböjti üzenetét. És valóban Szent Pál apostol szavai megelevenedtek előttünk a nagyböjt napjaiban. A karácsony, az Isten Fia testszerinti megjelenésének titkából elindulva, fokozatosan mutatkozott meg előttünk Krisztus szegénnyé válása. Ő, aki „Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem kiüresítette magát, szolgai alakot öltött, és hasonló lett az emberekhez. Külsőjét tekintve olyan lett, mint egy ember” (Fil 2,6-7). Már megtestesülésében megtette ezt a lépést, hogy magára öltse az ember szegénységét. Így hozta egészen közel hozzánk Isten gazdagságát, mely mindenki számára megragadható ajándék. Nincs különbség ember és ember között, ahogyan azt Nagy Szent Leó pápa is hirdeti szentbeszédében: „Senki sincs ebből az örömből kizárva, egyformán mindannyiunknak megvan a közös okunk arra, hogy örvendezzünk. A mi Urunk ugyanis, mint a bűnnek és a halálnak a legyőzője jött közénk, hogy miként senkit sem talált köztünk büntetlenek, ugyanúgy mindnyájunkat megváltson. Vigadjon a szent, mert közeleg győzelmi pálmája. Örüljön a bűnös, mert megbocsátásra kap meghívást. Örvendezzék a pogány is, mert őt is az életre hívják!” (Az Úr születéséről mondott szentbeszéd). Ez nem e világ gazdagsága, mely csupán néhány kiválasztott sajátja. Itt a valódi gazdagságról van szó. Mely egyszerre elérhető vágy és magvalósítandó feladat a kegyelem erejében minden ember számára. Keresztény hitünk nagyszerű ajándéka ez a kirekesztés nélküli közelség Istenhez.

Hamvazószerdától kezdve pedig lépésről lépésre követhettük Jézust a szegénység boldogságának kinyilatkoztatása útján. Ez a bibliai szegénység mindenekelőtt azt a szabadságot, lelki függetlenséget jelenti, amellyel az ember képes félelem nélkül odaadni önmagát Istennek. Szegény, azaz ember, aki senkit és semmit nem helyez Isten elé életében. Jézus is így élte meg előttünk földi működése folyamán a szegénységet. Ő nem azért szegény, mert nincsenek anyagi értékei, hanem azért, mert semmi sem akadályozza abban, hogy minden pillanatban az Atyára figyeljen és őt mindent felülmúló szeretettel szeressen. Erről szólnak példabeszédei az irgalmas atyáról, a megtalált kincsről, ezt mutatják tettei, gyógyító csodái, erről vallanak találkozásai és dialógusai a bűnösökkel, megvetettekkel és nyomorultakkal.

De szegénységének legteljesebb megmutatkozása a teljes önátadás, szenvedése és kereszthalála. Az ember szegénységét magára véve, még teljesebben kiüresedik, amikor emberségétől is megfosztják a szenvedésben. És ott, a legkiszolgáltatottabb helyzetben tesz tanúságot Isten gazdagságáról. Megtanít arra, hogy ezt a gazdagságot csak így lehet befogadni. Ez a szegénység azért boldog, mert ki tudja mondani az evangéliumi szegénység titkát: „Atyám! Kezedbe ajánlom lelkemet” (Lk 23,46). Nem az a boldog szegény, akinek nincs semmi anyagi értéke, hanem akinek van Atyja, aki mindenestül képes belehelyezni kifosztottságát Isten kezébe, mert fölfedezi az ő atyaságát, atyai szeretetét.

A mi valódi gazdagságunk pedig húsvét hajnalán ragyog fel előttünk a maga teljességében. A valódi kincs, az igazi érték, amelyért mindent érdemes odaadni, az élet, amelyet csak az Atya ajándékozhat nekünk is. Ő elfogadta Krisztus szegénységét és betöltötte őt a szeretet gazdagságával. A mi húsvéti örömünk is ebben mutatkozik meg. Jézussal együtt akarunk szegénnyé válni, vagyis szabaddá az engedelmességre, hogy vele együtt el is nyerhessük a gazdagságot, Isten atyai szeretetének érintését, az életet.

2014. Húsvétján

Antal atya

Programok

Április 21. **Húsvéthétfő**, szentmisék: 7⁰⁰, 8³⁰ és 18³⁰

Május 5. (hétfő) gyerekek Mária köszöntője anyák napja alkalmából

Május 10. (szombat) gyerekek **első gyónása**

Május 11. (vasárnap) 10⁰⁰ **Elsőáldozás**

Június 8. **Pünkösöd** ünnepe

Június 9. **Pünkösdhétfő**: hétköznapi miserend

Június 15. (vasárnap) a **Szentháromság ünnepe**

Június 22. (vasárnap) **Úrnapija**: szentségi körmenet a ½9 órai szentmise után

Májusban minden este 7-**kor litániát imádkozunk** Szűz Mária tiszteletére
Minden hónap **első vasárnapján délután 4 órától csöndes szentségimádás** a templomban.

Minden **első pénteken fölkeressük beteg testvéreinket** a szentségekkel.

Minden első pénteken **este 8 órától virrasztó Taize-i imaóra** a templomban.

Minden **első szombaton este 6-kor közös rózsafüzér** a családokért és a magyar ifjúságért

Minden hónap **második csütörtökén este 8 órától** mindenki számára nyitott **karizmatikus imaszolgálat**.

Minden hónap **második hétfőjén este 7 órától Szent Mónika közösség** imádsága.

Minden hónap **utolsó csütörtökén este 7-kor családok közös szentmiséje és imája**.

Szentes közelsége

A másodík húsvéti vasárnapon, április 27-én, az Isteni Irgalmasság Vasárnapján, különlegesen is nagy ünnepre készül az egész Egyház. Ferenc pápa ezen a napon iktatja a szentes sorába Boldog XXIII. János pápát, a jó pápát, a világ plébánosát, és Boldog II. János Pál pápát az Evangélium szenvedélyes hirdetőjét, az elkötelezett misszionáriust, aki a legegyszerűbb emberekhez is egészen közel tudta hozni Jézus megtapasztalt szeretetét.

Öt esztendőös voltam, amikor 1963 nyara kezdetén meghalt XXIII. János pápa. A rádióból hallottuk a hírt, amely minden jóakarátú embert mélyen megrendített. Gyerekként persze nem sokat értettem mindebből. Csak később ismertem meg jóságát olvasmányaimból.

Isten különleges ajándékeként néhány személyes és örökre megmaradó élményt hordozok magamban Boldog II. János Pál pápa személyével kapcsolatban. Első éves szeminarista voltam, alig egy hónapja a szemináriumban, amikor váratlanul ért minket a hír I. János Pál pápa haláláról, aki 33 napig vezetete az egyetemes Egyházat. Arca, Isten mosolya volt erre a világra, mely előkészítette az akkor még elképzelhetetlen pillanatot, II. János Pál pápa megválasztását. A kommunista világból bátorsággal és nagy hittel lépett elő a krakkói érsek, akit megválasztottak 1978. október 16-án.

Életemben először 1980-ban jártam Rómában, a Szent Péter bazilika altemplomában kialakított Magyarok Nagyasszonya kápolna fölszentelésén. Harmadéves szeminarista voltam. Elfogódottan álltam a kápolnában, készülve az énekek vezetésének és a szoltározásnak a végzésére Pákozdi István atyával, aki akkor római ösztöndíjas éveit töltötte. Az egész szentelési szentmise alatt két méterre álltam II. János Pál pápától. Leginkább az ragadott meg, ahogyan imádkozott. Egészen közéről láthattam azt az arcot, amely tudott teljesen elmerülni Istenben, az imádság misztériumában. Kimondhatatlanul szép arc volt.

Azután teltek az évek és már papként elkísérhettem Paskai László esztergomi érsek atyát, mint szertartó Rómába, a bíborossá kreálásra 1988-ban. Bíboros atya volt az, aki az ünnep másnapján, kíséretének többi tagjával együtt személyesen is bemutatott a szentatyának. Felejthetlenné vált mélyen ülő tekintete és mosolya.

Még ebben az évben magam is ösztöndíjas lehettem Rómában. A karmeliták Teresianum egyetemén tanultam. Évfolyamtársaimmal együtt lehetőséget kértünk a szentatya titkárságától arra, hogy egy hétköznapi szentmisén részt vehessünk. Hosszasan várakoztunk a válaszra, amely a kijelölt nap előtti estén érkezett meg. Április 11-e volt 1989-ben. Reggel hét órakor kezdődött a szentmise, amelyen mintegy negyvenen koncelebráltunk II. János Pál pápával. Leírhatatlan élmény volt. Majd a szentmisét követően a Kelemen teremben személyesen is találkoztunk vele. Mindenkihez odalépett. Kezet fogott. És alkalom volt arra, hogy néhány szóval bemutatkozzunk neki. Kedves szavakkal beszélt arról, hogy már készül a magyarországi látogatására. Majd megsimogatta az arcomat, magához ölelt és egy rózsafüzért adott ajándékba.

Római tartózkodásom alatt többször is részt vettem elsőszebati rózsafüzér imádságain, ünnepi szentmiséin. Hazatérve megtiszteltetésnek éreztem, hogy magyarországi útján, az esztergomi szentmisén szolgálatot teljesíthetem körülötte. Később is volt alkalmam Rómába zarándokolni, ahol részt vehettem Apor Vilmos vértanú győri püspök boldoggá avatásán 1997-ben, melyet ugyancsak II. János Pál pápa végzett.

Az esztergomi szeminárium spirituálisaként egy alkalommal, diakónusokkal zarándokoltunk az örök városba, ahol a szerdai általános kihallgatás után, személyesen is köszöntött bennünket II. János Pál pápa a Szent Péter bazilika kapujában. Ez a személyes találkozás is emlékezetes maradt szavai, tekintete és kezének érintése miatt.

A találkozások megtisztelőek voltak, de ugyanakkor mindig felelőssé is tesznek. Nem elég találkozni szentekkel, de a szó, az érintés, a szemek tekintete, a felejthetlen hang kötelez a szentség építésére önmagunkban is. Köszönöm II. János Pál pápát, minden szavát és gesztusát és kérem közbenjárását, hogy Isten szentjeként is segítse napi törekvéseimet küzdésemet és önmagam felelős formálását.

Antal atya

Húsvéti örömök

Talán meglepő és szokatlan, hogy a nagyböjt csendjében az örömről gondolkozunk, de természetesebb lesz, ha az idei húsvéti olvasmányom, az „*Evangelium Öröme*” ad erre készíttetést. Ferenc pápa apostoli buzdítása olyan időben szól hozzánk, olyan időben figyelmeztet a *keresztényi öröme*, amikor köröttünk börtönből szabadultak hírei és híreszteléseit töltik meg a sajtót, amikor közéleti szerepet vállalókat kísérik rabláncban, amikor a hatalmat vágyók mocskolódásai, féligazságai, a tények ferdítései, igaztalanságai akarják elnyomni a józanságot, a felelős megnyilatkozást, a méltóság menetét, a jövővárásunkat. Amikor keleti határaink közelségében ismét tüntetnek, gyilkolnak, lőnek, temetnek, és a hatalmi önteltségükben az együtt élő embereket ismét megosztanak, ismét anyanyelvet tiltanak, közöttük a magyart!

Szükségünk van az evangéliumi öröme, nem csupán a hitéletünkben, a választás gyakorlatunkban, de az életünk teljességében is keresztényeknek és nem keresztényeknek egyaránt. Mindenkihez szól az üzenet: „*Vannak keresztények, akiknek látszólag nagyböjti stílusuk van, húsvét nélkül.*” Igen, mi is hittel vállaljuk és visszük keresztjeinket, de a húsvéti hajnal reményével, a feltámadás fényével, mert ami a harmadik nap történt, az az öröm forrása: az Isten szeretet.

Az Istenszeretet adott értelemet Jézusnak a Golgotai úthoz, a szenvedéshez, a kereszthalálhoz. Annak a szenvedések közepette megnyilvánuló szeretetnek, amely az „*Atyám bocsáss meg nekik, hisz nem tudják, mit tesznek.*” (Lk 23,34;) szavakkal ad feloldozást, a bántalmazóknak, a „*Bizony mondom neked, ma még velem leszel a paradicsomban.*” (Lk 23, 43;) meghívással ad vigasztalást a bűneiért keresztre feszítettnek, a mellette szenvedőnek, és az anyai gondoskodást viszonzva ad biztatást: „*Asszony, nézd a fiad!*” Aztán a tanítványhoz fordult: „*Nézd, az anyád!*” (Jn 19,26-27;). Volt ereje, hogy szeressen, mert tudta, Ő is osztozik az Isten szeretetében, és ezt tovább kell adni. S a szeretet, amikor valakiben felébred és a másik felé fordul, kiárad, már az örömforrásává válik. Ez az az öröm, amelyre húsvéti történet megtanított, amire példát adott, és egyben fel is szólított ennek a szeretetnek a gyakorlására, az egymásra tekintő szeretetre.

Az evangélium hordozza és hirdeti ezt a szeretetet, és innen ered az öröm, mert a szeretet mi kapjuk, a szeretetettel nekünk kell a másik felé fordulni, nekünk kell tovább adni. A nagy mesélő, „Elek-apó”, Benedek Elek testamentumában figyelmeztette fiát: „*Ne sajnáld, ha a szeretetből többet adsz másnak, mint amit más ad neked, hisz akkor te leszel gazdagabb.*” Ez a

szerepet már több mint, ami két embert összeköt, az emberek között munkál, szélesebb az áradása, az élet apró rezdüléseiben, történéseiben mindenütt jelen van.

Ezt éreztem az „*Albertfalvi történetekben*” is. Sümegh Tanár úr Hrabali természetességgel népesíti be az utcákat, tereket, házakat és műhelyeket, s az emberek életükkel mesélnek. Lassan megértem, hogy a leírt, történetek miért tudják megszólítani az ide költözőket, a magamfajta „betelepített lakótelepit”. Csak akiben él a szeretet, olyan ember tud így vallomást tenni, tud így írni az életet jelentő környezetéről, az emberekről. Ő a betonlakásokba is el tudja juttatni a múlt üzenetét, az albertfalvi közösség erejét, ami a szeretetből, a húsvét örömeiből fakad. Bibliás ember az, aki a természetfölöttit így tudja természetessé, közöttünk valóvá tenni.

A történetei vezetnek az emberek között, térképet adnak az egyéni sorokhoz és történelmi időkhöz, az irány tartásához. Nekem nehezebb a barangolás a még létező és a már eltüntetett házak között. Nekem már az utcák rajzai, a házak jelei, a térképek kellenének az eligazodáshoz, s nélkülük a történetek hangulata, s fantáziám kalauzol. Jó lenne, ha a hazahozott Mahunka szobor mellett, gyarapodnának azok a jelek, amelyek az eltüntet, de még a múltörzők emlékeiben élőt idéznék. A Sümegh-i történetek és unokámat buszoztató-sétáltatásai találkoztak, és született meg a szándék: ha a „fás múltukról” oly híres őslakosok segítségével egy méretes fára találnék, akkor talán meg is faragnám, talán állíthatnánk egy jelet, a régi temető, az elköltözöttek emlékéét őrző oszlopot, kopjafát a busz végállomás egy szegletébe.

Örömünk és boldogságunk az életünket teljessé tevő, értelmet erősítő érzelmek. Nem mindig a nagy tettek, a mindenki számára nyilvánvaló és világra szóló események lehetnek az öröm, a boldogság forrásai. Ahogy a nyelvünk a szóhasználata is figyelmeztet erre, amikor valamihez kezdünk és megtesszük, így is mondjuk: „boldogultunk” vele. Az evangélium öröme ilyen egyszerű, valamit megértettünk, valamit elhatároztunk, valamit megtettünk, és ha még ez a másikat is megindította, mással is megosztottuk, akkor ez az örömünk forrása.

2014 nagybőjtjében

Szövényi Zsolt

Lelkipásztori beszámoló a 2013. évről

„A szó, amelyet Isten Jézusban hozzánk intéz, nem egy a sok egyéb szó közül, hanem az ő örök Igéje (vö. Zsid 1,1-2). Ennél nagyobb garancia nem létezik, amit Isten ahhoz adhatna, hogy szeretetéről biztosítson minket, ahogy Szent Pál emlékeztet rá (vö. Róm 8,31-39). A keresztény hit tehát, hit a teljes Szeretetben, az ő hatékony erejében, amely képes átformálni a világot és megvilágosítani az időt.” (Lumen Fidei 15).

A Hit Évében ajándékozta a világnak Ferenc pápa első enciklikáját a keresztény hitről, amelynek szellemi felépítésén még Benedek pápa fáradozott. Ebből a tanításból hallottuk e szavakat. A teljes Szeretetbe vetett hit fényével bensőnkben, tekintsünk most vissza a mögöttünk levő esztendőre, kérjük Isten bocsánatát elkövetett bűneinkre és mulasztásainkra, és adjunk hálát az irgalomban gazdag Isten minden ajándékáért!

1. Személyi köszönetek

Köszönetemet fejezem ki az elmúlt esztendő szolgálataiért minden **munkatársamnak**.

dr. Verbényi István atyának, aki ebben az esztendőben töltötte be 75. életévét. Május 16-án köszöntöttük ünnepi szentmise keretében. Ameddig ereje engedte nagy hűséggel és segítőkészséggel végezte a gyóntatást, és a szervita nővérek lelkipásztori szolgálatát is. De az utóbbi hónapokban már ezt a szolgálatot nem tudta vállalni. Most csöndes imáival, napi kereszthordozásainak felajánlásával segíti közösségünket. Hálásan köszönjük a Heti Levélben rendszeresen olvasható vasárnapi elmélkedéseit a vasárnapi evangéliumról. Január 31-én, Bosco Szent János ünnepén, a szaléziak magyarországi megtelepedésének 100. évfordulója alkalmából, a szalézi lelkiség terjesztéséért, valamint a Don Bosco Iskola alapításáért Don Bosco díjban részesült, amelyet Ábrahám Béla atya, tartományfőnök adott át neki. Mi is imádsággal kísérjük minden napját és kérjük, Isten adjon neki erőt és kitartást papi szolgálatának és életének alázatos lépéseire!

Köszönöm **Erdős Attila káplán atyának** a lelkipásztori munkát: Az óvodásokkal és az óvoda dolgozóival való rendszeres, heti foglalkozását, az óvodások szentmiséit. A liturgiában való buzgóságát, a templom búcsú ünnepének szervezésében végzett munkáját. Ebben az évben sajátosan új színfoltja volt a búcsúi programnak a Mahunka Imre futás, amely teljességgel az ő ötletadó, szervező és lebonyolító munkáját dicséri. Több százan, óvodások, iskolások és

fel nőttek kapcsolódtak ebbe a hagyományteremtő futásba. Köszönöm a katekumen közösség felkészítését a szentségek vételére, valamint a felnőtt hittanórák vezetését. A vasárnaponként megjelenő Heti Levél immáron hatodik évfolyamának szerkesztésével és megjelenésével kapcsolatos fáradozásait és munkáját, a vasárnapi evangéliumokhoz írt elmélkedéseit és a Hit Évében a Katekizmus totó szerkesztését.

Hálásan köszönöm az **áldoztatási engedéllyel rendelkezőknek, Madaras Gábornak, Riszterer Tamásnak és Ágh Józsefnek**, hogy nagy hűséggel látták el szolgálatukat és vasárnaponként a beteghez is elvitték az Oltáriszentséget

Köszönetemet fejezem ki **dr. Bató Andrásnak** az Egyházközségi Képviselőtestület világi elnökének és az **egész Képviselőtestületnek** a plébánia és a templom ügyében végzett munkáért és a liturgiában vállalt szolgálataikért.

Köszönöm **Bene Balázs kántor úrnak, Majerszky Zoltán és Murányi Kati** sekrestyéseknek a templomunkért végzett áldozatos munkáját. Köszönöm a **plébániai iroda munkatársainak, a templom díszítőinek, takarítóinak és a ministránsoknak** templomunkért és közösségünkért végzett minden fáradozását.

Köszönetemet fejezem ki a **Pulzus Kft vezetőjének, Raincsák Dávidnak és munkatársainak**, az **akadálymentesített bejáró** elkészítéséért, valamint a **templomkerti utak és a plébánia pincéjének** felújítási munkáiért.

2. Plébániánk szentségi és lelki élete, és az esztendő jelesebb eseményei

Hétköznapokon továbbra is 2 szentmise (reggel és este), vasárnapokon pedig 5 szentmise van templomunkban. A szentmisék látogatottsága buzgó.

Szentség kiszolgáltatások:

Kereszttség: (39: 21 fiú; 18 leány; 26 csecsemő 10 gyermek és 3 felnőtt)
<2012: 54>

Elsoáldozás: **48 gyermek (19 fiú, 29 leány) <2012: 62>, május 12-én**

Bérmálás: 3 bérmálkozó (a felnőtt keresztelésben részesül)

Házasságkötés: 19 pár jelentkezet: 13 pár itt esküdött; 6 pár elbocsátva más templomba, <2012: 21/8>

Betegek kenete közösségi kiszolgáltatása ebben az évben február 10-én (közel 80 fő)

Elsőpéntekenként látogatjuk a betegeket (kb. 20 fő) és rendkívüli alkalomkor is természetesen szívesen visszük a szentségeket a betegeknek. Ebben az évben is mentünk kórházba a budapesti Sürgősségi Kórházlelkészség hívására is. Hálásan köszönöm a kórházi önkéntes beteglátogatók egész évi szol-

gálatát. Legyen gondunk arra, hogy idős és beteg testvéreink szentségekhez juthassanak.

Temetés: 59 elhunyt (23 férfi, 36 nő: 19 betegek szentségével megerősítve) <2012: 57>

Jelesebb események:

A mögöttünk lévő esztendő legjelesebb pillanatai történelmi jelentőségűek. Február 11-én XVI. Benedek pápa bejelentette lemondását péteri szolgálatáról és február 28-án este nyolc órától visszavonult, hogy a csöndben és az imádságban szolgálja Isten népét, szavai szerint, „mint egy a zarándokok között”. Őszinte hálával köszönjük apostoli szolgálatát, 2005 óta végzett legfőbb pásztori küldetését, a szeretetről, a reményről és az Egyház szociális tanításáról szóló enciklikáit, számos buzdítását, a papság megszentelődéséért végzett fáradozásait, útmutatásait, a Szent Pál Évet, a Papság Évét, a Hit Évét és azokat a leveleit és gondolatait, amelyeket a magyar egyház bátorítására fogalmazott meg. Kiemelkedően nagy tudása, lelki kultúrája és főleg alázatos lépései gyönyörű gyümölcsöket hoztak az Egyház életében. Adjon neki az Úr derűt és erőt csöndes szolgálatához!

Március 12-én délután kezdődött a konklávé. Egy nappal később, március 13-án, az ötödik szavazási fordulóban a bíborosok testülete az argentin Jorge Mario Bergoglio S.I. bíborost, Buenos Aires érsekét választotta meg Szent Péter 265. utódának, aki a Ferenc nevet választotta. Ferenc pápa egyéniségéből sugárzott az alázat, a szelídség, az egyszerűség és a határozottság. Első megnyilatkozásaitól kezdve mindmáig minden tanításában az Egyház megújulásáról szól, amely az Evangélium újrafelfedezésében valósulhat meg. Ez az út pedig mindenekelőtt a szegények és a szenvedők szolgálatán keresztül válik elérhetővé. Gesztusai, egyszerűsége, a szenvedők iránti érzékenysége megdöbbentette a világot. Egyszerű szavai, napi homíliái határozott és bölcs útmutatást hordoznak a számunkra. Buzgó imádsággal kísérjük szolgálatát és akarjuk mi is követni őt a legelesettebbek szolgálatán keresztül mindennapi tetteinkben.

Időrendi sorrendben a következő programmal gyarapodott életünk
Január 6-án szellemi sérültek vízkereszti miséje (dr. Paskai László bíboros atya)
Január 20–27 / 23-án ökumenikus imaóra. (Hokker Zsolt budafoki evangélikus lelkész)

Február 28-án hálaadó imaóra XVI. Benedek pápa szolgálatáért a közösségek vezetésével.

Március 13-án Ferenc pápa megválasztása, 19-én beiktatása.

Március 14–15–16 nagybőjti lelkigyakorlat: Antal atya vezetésével.

Március 17-én tavaszi, október 15-én pedig őszi egész napos szentségimádás volt a templomban.

Március 4-én meghalt Szenderffy Ferenc atya, 18-án gyászmiséje

Március 5-én meghalt Rauch László atya, 20-án gyászmiséjét Dr. Ternyák Csaba egri érsek úr mutatta be.

Április 23-án a lágymányosi új templom alapkövetétele.

Május 6-án gyerekek Mária-köszöntése a templomban.

Május 21-én Don Bosco ereklyéje érkezett a budapesti bazilikába, iskolánk diákjainak műsora.

Június első napjaiban kárpátaljai gyermekeket láttunk vendégül az AKTK szervezésében.

Június 1-én Vidámság napja.

Június 2-án trianoni megemlékezés a templomban fiataljaink közreműködésével.

Június 8-án plébániai közösségi nap, a családok közös ünnepe.

Június 7-én Bíró László tábori püspök úr miséje Dr. Kovács István és Jáki Teodóz atyákért.

Augusztus 15-én, Pannonhalmán Dr. Várszegi Asztrik püspök, főapát úr állandó diakónussá szentelte Madaras Attilát, templomunk egykori ministránsvezetőjét.

Augusztus 21-30 Csilag tábor az animátorok szervezésében, mely ebben az évben hosszabb volt a korábban megszokottnál és jóval több gyermek is vett részt a programokon.

Szeptember 7-én este Ferenc pápa felhívására imavirrasztás a békéért.

Szeptember 14-én esperesi kerületünk közös keresztútjárása Budafokon.

Szeptember 26–29-ig templomunk búcsú ünnepe. 29-én ünnepi szentmisét mondott Mohos Gábor atya a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára. (Albert herceg díj: Dr. Máté Róbert pszichiáter)

Október 5. templomunk felszentelésének 72. évfordulója.

Október 19-én Sándor István szalézi testvér, vértanú boldoggá avatása a budapesti Szent István Bazilika előtt

Október 27-én a Heti Levél megjelenésének 5. évfordulója.

Októberben a rózsafüzért imádkoztuk minden este. A Rózsafüzér Társulat pedig minden este.

November 24-én a Hit Évének bezárása,

előtte november 16-án, szombaton a Karizmatikus imacsoport imaórája Albertfalváért.

November 30-án ünnepi közgyűlés az AKTK 20 éves évfordulója köszöntésére.

December 1-én útnak indult a szállást kereső Szent Család ájtatosság.

Ádvent szombatjain: Győrfi Szabolcs pálos atya, a Szikla templom igazgatója, ádventi lelkigyakorlata

December 28-án, Aprószentek ünnepén este mécses gyújtással, rózsafüzér imával és szentmisével engeszteltünk az elmúlt évben Magyarországon elkövetett abortuszokért.

Szentségimádások minden hónap első vasárnapján, délután 4 órától, 6 órától pedig közös imádság. **Elsőpéntekenként** este 8 órától **virrasztó Taize-i imaóra**, minden **első szombaton** közösen imádkoztuk a **rózsafüzér imát a magyar családokért és az ifjúságért**. Minden hónap **második csütörtökén** este 8 órától mindenki számára nyitott **karizmatikus imaóra** van templomunkban. Minden hónap **második hétfőjén** a **Keresztény Édesanyák Szent Mónika Közössége** helyi csoportja találkozik és imája az alsó hittanteremben. Minden hónap **utolsó csütörtökén** este **családok közös imádsága** és agapé.

A **Magyar Katolikus Rádió** két alkalommal is közvetített **vasárnapi szentmisét** templomunkból, (április 28., május 5.).

Közösségek működése ebben az évben: **Családos közösségek**: hat közösség működik.

A **Családakadémia** előadásai és beszélgetései.

Ministránsok rendszeres programjai szombaton délután ½5-től

Albertfalvi Keresztény Társas Kör: rendszeres és gazdag program az esztendő folyamán, művelődéstörténeti kirándulások, valamint Albertfalvi-napok szervezése. Szellemi-lelki hétvége.

A **Nyugdíjas Klub** programjai: rendszeres filmvetítések, kirándulás: Fót – Vácrátót (szept. 7.).

3. Iskolai élet, hitoktatás

Don Bosco Katolikus Általános Iskola, ebben az évben **22. tanévet kezdte** meg. Megköszönöm **Sédyné Esztergár Klára igazgatóasszony, valamint az iskola és óvoda vezetői, pedagógusai és minden dolgozója** munkáját. Vasárnaponként a gyerekek osztálymiséi, havonta egy alkalommal pedig iskolamise van templomunkban számukra. Köszönet az iskola diákjainak és pedagógusainak a közös keresztúti ájtatosságért, a májusi litániáért és az októberi rózsafüzér imádságért, valamint az adventi és nagybőjti templomi szolgálatokért. Az iskolában heti két órában folyik hitoktatás minden osztályban. Ettől az esztendőttől kezdve törvényi előírás biztosítja minden iskolában a kötelező etika-oktatást az első és ötödik osztályokban, amelyet a szülők kérésére hit- és erkölcsstanoktatás válthat ki. A Petőfi Sándor iskolában 9 elsős és 4 ötödik osztályos gyermek szülei éltek ezzel a lehetőséggel. Továbbra is folytatódik a többi osztályokban a fakultatív hitoktatás a délutáni órákban. Hálásan köszö-

nöm a **hitoktatók becsületes helytállását és munkáját**. A plébániai hitoktatás 1 ifjúsági hittanból, 1 katekumen közösségből, amely felnőttek keresztelési és elsősáldozási előkészítő hittana, és 1 felnőtt hittanból tevődik össze. Péntek este bibliára van felnőttek részére. Ebben az évben Szent Pál apostol Római-akhoz írt levelét olvassuk.

4. Karitás – tevékenység

Plébániai karitás csoportunk tagjai részt vettek az egyházmegyei és a plébániai lelki programokon. Adományokat kaptunk a Szent Erzsébet kenyér adományával (160 ezer Ft), a Szent Antal perselyen keresztül, az „Egymillió csillag a szegényekért” gyertyavásárlás által és egyéb módon. Március 3-10-ig tartós élelmiszergyűjtés volt, melynek során közel 800 kg élelmiszert osztottunk szét családoknak és rászorulóknak. Karácsonykor is ajándécsomagokat tudtunk szétosztani. A tanév során nagycsaládos, vagy rászoruló gyerekek étkezését biztosítottuk a Don Bosco iskolában Hálásan köszönöm **Murányi Kati** régió és plébániai csoportvezető, valamint **munkatársai** szolgálatát. Boldog Kalkuttai Teréz anya, a csoport védőszentje mennyei közbenjárása segítse szolgálatukat.

5. Sajtó és kultúra

Ebben az évben is megjelent az **Egyházközségi Levél** négy száma plébániánk életének eseményeiről beszámoló cikkekkkel. Köszönet **Kiss Gábornak** a szerkesztés munkájáért. A Heti Levél 39 száma jelent meg vasárnapi elmélkedéssel, szentek életének ismertetésével, hittani kérdések magyarázatával, hirdetésekkel és viccekkel. Köszönet mindenkinek, aki írásaival gazdagított és a szerkesztés munkáiba kapcsolódva segített bennünket. Hálásan köszönöm **Kiss Istvánnak** a nyomtatás egész évben végzett áldozatos technikai segítségét, valamint **Kárpáty Zoltánnénak** a Heti levél megjelenéséhez adott kétkézi munkáját.

A templom bejáratánál lévő könyves asztalnál is értékes **szellemi kincsekhez juthattunk Szuh Csabáné** jóvoltából, aki most befejezte szolgálatát. Köszönet nagy buzgósággal végzett munkájáért.

Ebben az évben is pontos és gyors tájékoztatást biztosított számunkra közösségünk életéről **plébániánk honlapja**. Elérhető a

www.albertfalviplebania.hu címen. Tartalmazza az alapvető tudnivalókat és heti hirdetéseinket is. Hálásan köszönöm **Gere Tibornak** a szerkesztés és a frissítések áldozatos munkáját.

Köszönöm az **AKTK rendszeres és színvonalas előadásait**, és mindenkinek, aki érdeklődésével megtisztelte az iskolában, vagy a templomban megrendezésre kerül **kulturális programokat**.

6. Egyházközségi hozzájárulás

Hálásan köszönöm, az egyházközségi **hozzájárulás beszédői munkáját**.

Az elmúlt évben is megmutatkozott a hívek jótékony, adakozó szeretete. A meghirdetett **öt országos gyűjtés** alkalmával összesen **1 092 000 Ft-ot** gyűjtöttünk, melyből külön is megemlítem a **katolikus iskolák megsegítését: 250 ezer forintot és a karitás-gyűjtést: 250 ezer forintot**. Ebben az évben a plébánia működéskéhez 500 ezer Ft támogatást kaptunk Újbuda Önkormányzatától.

Az eddig megemlítetteken kívül, **őszinte hálával mondok köszönetet mindenkinek, aki templomunkért és plébániai közösségünkért bármilyen lelki vagy anyagi áldozatot hozott, vagy munkájával segítette plébániai életünket**.

Közös ügyet szolgálunk mindnyájan: Isten dicsőségét és emberi közösségünk javát. Az elhunytak nyugodjanak békében, az élőket pedig segítse Isten gazdag áldása és kegyelme a további tevékenységben.

A Lumen Fidei enciklikában Ferenc pápa így foháskodik: „Ó Anyánk, segítsd a hitünket! Nyisd meg a hallásunkat a szóra, hogy felismerjük Isten hangját és az ő hívását. Ébreszd föl bennünk a vágyat, hogy elhagyva földünket és befogadva az ő ígéreteit, kövessük az ő lépteit. Add, hogy megérintsen bennünket az ő szeretete, hogy mi a hittel meg tudjuk érinteni őt. Segíts, hogy teljesen ráhagyatkozzunk, higgyünk az ő szeretetében, főként a szorongatás és a keresztség óráiban, amikor a hitünknek érettebbé kell válnia. Ültesd a hitünkbe a Feltámadott örömét. Emlékeztess minket, hogy aki hisz, soha nincs egyedül. taníts minket Jézus szemével látni, hogy ő legyen a világosság utunkon. S hogy a hit e világossága egyre növekedjék bennünk, mindaddig, amíg el ne jön az alkony nélküli nappal, aki maga Krisztus, a te Fiad, a mi Urunk!

Neki legyen dicsőség és tisztelet mindörökkön örökké.
Budapest – Albertfalva, 2013. december 31.

Haller: Anfal

plébános

Az Adoremus liturgikus nevelésünk eszköze

Híveink közül sokan ismerik és használják az Új Ember kiadványát, az Adoremus folyóiratot. A több, mint egy évtizede jelentős szerepet betöltő kiadvány kitartó munkával készült az évek során. Szeretnék visszatekinteni a tervekre, megvalósításra, de továbbra is biztatni a használatára.

1. Az elindulás

Az Új Ember akkori főszerkesztője, *Papp Tamás* keresett meg 2002 májusában egy francia nyelvű havi misekalauzzal, amely a hívek szentmisére való előkészületét és részvételét segíti. Hasznos volna hasonlót készíteni, és szeptemberben már meg is kellene jelennie az első füzetnek. Utalt a különböző élethelyzetekre, a papok és szerzetesek igényeire, megszentelt életet élő személyekre, lelkiségi mozgalomhoz tartozó személyek lelki hasznára, hisz számukra napi lelki táplálék a szentírási és liturgikus szövegek ismerete. Elmélkedések, tanulmányok és programajánlatok egészíthetik ki az útjára induló havi sorozatot. A címe egyben célját is kifejezi: Adoremus¹. Ezzel a céllal indult az új kiadvány.

Pontos megfogalmazás található erről az első számban. Így szolgálja azokat a törekvéseket, amelyek a nagyközönség számára hozzáférhetővé és kézzelfoghatóvá teszik a szentmise liturgiájának szövegeit, tanítást, elmélkedést, énekrendet tartalmaznak².

Az első számban megtalálható volt a Használati utasítás. Teljes egészében itt olvasható:

HOGYAN HASZNÁLJUK EZT A KÖNYVET?

1. A 2. oldalon a hónap liturgikus rendje található a naptári napok sorrendjében, az egyes ünnepek rangjának feltüntetésével.
2. Az 5. oldaltól a hónap szentjeiről olvashatunk a naptári napok szerint, rövid életrajzzal.
3. Rövid szentírási magyarázat, a folyamatos olvasmányokról.
4. Naptári napok rendjében az egyes napok miseszövegei a következő rend szerint szerepelnek:

¹ Vö. Adoremus, az Új Ember Kiadó szeptembertől induló liturgikus füzete, 2002. aug. 8. LVIII. évf. 33-34. (2820-21.) 1. o.

² Vö. Papp Tamás, *Köszöntöm a Kedves Olvasót*, Adoremus, 2002. szeptember, 3. o.

- Főünnepeken, vasárnapokon és ünnepeken a szentmise változó részei, vagyis a könyörgések, olvasmányok, esetleg a prefáció is, ha az saját.
  - A kötelező emléknapokon a könyörgések és az olvasmányok.
  - A köznapokon és a szabadon választható emléknapokon csak az olvasmányok szerepelnek. A könyörgéseket általában az előző vasárnapról vesszük, vagy a miséző szabad választására vannak bízva.
  - A vasárnapi szentmisék énekrendjében Ho illetve ÉE rövidítések szolgálnak a Hozsanna illetve Éneklő Egyház énekeskönyvek jelölésére.
5. A szentmise változó részei után található a szentmise rendje. Ebben csak néhány, a hónapban előforduló prefációt közlünk, és az eucharisztikus imákból is minden hónapban mást és mást³.

A 2. oldalra helyeztük a hónap liturgikus naptárát, amelyben az évek folyamán változások történtek. A főünnepek, ünnepek, emléknapok és köznapok szerepeltek. Az első időszakban csak a – *köznap* – kiírást alkalmaztuk. Rövid időn belül éreztük, hogy nem lehet a köznapoknál csak a szentírási szöveget szerepeltetni a liturgikus részben, hanem fel kell használni a liturgia adta lehetőségeket az alkalmi/votív misék közlésével⁴. Az utolsó változás volt a környező országokból érkező kívánság teljesítése. Ők az egyes ünnepeket (Vízkereszt, Urunk mennybemenetele, Úrnapja) nem helyezték át a következő vasárnapra, ezért ez a naptárban is legyen feltüntetve. 2006. januárjától eleget tettünk a kérésnek.

Ugyanakkor a betűformázással is segítettük az áttekinthetőséget. Így a vasárnapok és parancsolt főünnepek nagybetűvel és piros színnel, a további főünnepek nagybetűvel és vastagítva, az ünnepek vastagítva, a kötelező emléknapok normál álló, a fakultatív emléknapok dőlt betűvel kerültek a naptárba. Így a havi naptár végleges formát nyert.

³ Ez a forma 2003. februárig élt, majd bizonytalan hónapok következtek, a teljes miseszöveg használata 2003. júliusától, és ma is ez a megoldás. Azon napon, amikor két emléknap van, mindkét szöveget közöljük, jelezve a szent nevét.

⁴ Jelentős volt a Mária-misék gyűjteményének megjelenése, több alkalommal innen is válogattunk.

2. A folyamatos kibontakozás

A következő meghatározó szakasz a bevezetőket érintette. Nagy segítség volt, hogy a magyar egyház jelentős személyiségei publikáltak: *Seregély István* egri érsek, *Várszegi Asztrik*, *Csizmadia István*, *Gyürki László*, Papp Tamás. Az első időben nem volt még kialakult formája és elnevezése a rovatnak inkább csak alkalmi eseményekről szóltak, mint pl. Batthyányi-Strattmann Lászlóról boldoggá avatása hónapjában.

A folytonosság miatt fokozatosan kialakítottuk az AMIT A .... TUDNI KELL rovatot. Talán a legösszefüggőbb és leghosszabb a RMÁR (Római Misekönyv Általános Rendelkezései) egyes rendelkezéseit kifejtő rovat volt, amelyet a folyóirat átadásakor fejeztem be.

A bevezetések után mindig előkerült egy-egy aktuális kérdés kibontása. Így a családok világtalálkozója, Ifjúsági világtalálkozók, pápaválasztás, A hit éve, stb. Ezt mindig csak egy aktuális írásnak szántam, így a terjedelme is különböző volt.

A hónap szentjei rovat fokozatosan fejlődött. Azzal a céllal készült a rövidebb-hosszabb bemutatás, hogy az egyes szenteket minél inkább saját korukba állítsuk be. Havonta legalább egy-egy életrajz bővítvé jelent meg, majd később írásaikból is merítettünk. Ezért még az utolsó időben szereplő életrajzok is különböző terjedelműek. Azonban az új magyar boldogokról, vagy B. Ceferinóról – az ismeretlenségük miatt – hosszabb beszámoló íródott.

2004. áprilistól már minden hónapban szerepelt a Szentatya általános és missziós imaszándéka. A nagybójtai számban egy keresztúti ájtatosság, a májusi számban a Lorétói, júniusban a Jézus Szíve, júliusban a Szentséges Vére, augusztusban a Szent István litánia is bekerült a havi kiadványba. A körmenetek rendje sem maradt ki, alkalmazkodtunk az új Praeator megjelenésekor használatba került liturgikus szertartásokhoz.

3. A liturgikus rész

Minden naptári nap fejlődésében szerepelt a liturgikus nap, a dátum és a liturgikus ünneplés színe. Vasárnap és főünnepeken egy hosszabb elmélkedés, míg köznapokon az Útravaló (az elmélkedés címet váltotta) segítette az olvasót napi gondolataiban.

A kiadvány a liturgikus könyvekben használt kétszín nyomású – piros és fekete – lett, kellően kiemelten az áttekinthetőség miatt. Először a napi misék változó részei következtek a hónap utolsó napjáig. Az egyes misék után nem hagytunk üres részeket, hanem a napi zsolozsmából kerültek be különböző idézetek.

A szentírási olvasmányoknál az alapelv a következő volt: főünnepeken, ünnepeken a napra előírt olvasmányok; az emléknapoknál a folyamatos olva-

sást választottuk, kivéve, ha saját olvasmányok voltak (pl. Szent Timóteus és Titus emléknapiján).

Az Ordo Missae *A szentmise állandó részei* címmel szerepel a RMÁR besztása szerint. Így a Bevezető szertartás, Az Ige liturgiája, az Eucharisztia liturgiája és a Befejező szertartás. 2007. decembertől a hívek részére az Ordinariumot latin szöveggel is közöltük.

- **A bevezető részben** Kezdő ének, Bűnbánati cselekmény, Uram irgalmazz, Dicsőség, Könyörgés;
- **Ige liturgiája** utalással és kötött szöveggel: szentírási olvasmányok és zsolnárok, evangélium előtti ima, utalás a homíliára, Hitvallás és Hívek könyörgése;
- **Eucharisztia liturgiája:** Adományok előkészítése, Felajánló könyörgés. Prefációk közül a misékhez szükséges prefációk kerültek be. – Az Eucharisztikus imák közül mindig válogattunk. Azon hónapokban, amikor az I. Eucharisztikus imának saját részei vannak, azokat alkalmaztuk (Karácsony, Vízkereszt, Húsvét, Pünkösöd). – A Szentáldozás szertartásában is jeleztük az időszaki változásokat.
- **A befejező szertartásban** a főpapi és az ünnepi áldásokat (utalással) jeleztük.

4. Különszámok

Az Adoremus közkedvelt és alkalmassá vált különböző **különleges alkalmazmak** programfüzetének elkészítésére. Technikai és szakmai felkészültséggel rendelkeztek a munkatársak (liturgikus, zenei, tördelés, képanyag gyűjtemény). Így a következő különszámok jelentek meg:

Ifjúsági világtalálkozó különszám – 2005. augusztus;

Ifjúsági világtalálkozó különszám – 2011. augusztus;

Keresztutak – 2006. február, javított és bővített kiadás – 2010. február,

Keresztutak újabb gyűjteménye és az Öröm útja – 2010. február;

Magyar családok találkozója Szent Erzsébet évében – 2007. június;

A Budapesti városmisszió különszáma 2007. szeptember (magyar, francia, portugál, német és angol nyelven).

Ugyanilyen fontosak voltak a boldoggá avatási füzetek. Ezek a következők:

Salkaházi Sára – 2006. szeptember 17. (magyar, angol, spanyol és szlovák nyelven);

Meszlényi Zoltán – 2009. október 31;

Bogdánffy Szilárd – 2010. október 30;

Scheffler János – 2011. június 3. (magyar, német és román nyelven);

Sándor István – 2013. október 19. (magyar és olasz nyelven).

A városmisszióra és a boldoggá avatásokra kiadott számok énekei kottával jelentek meg, a gregorián énekek pedig kvadrát notációval.

5. A munkatársak

Előre kell bocsátanom, hogy nem tudok teljes és részletes listát közölni. A legfőbb munkatársak voltak – az eddig már felsoroltakon kívül – illetve egy részük ma is dolgozik (betűrendben): *Földi István* plébános, *Horváth István Sándor* plébános, *Juhász Ferenc* plébános, *Kránitz Mihály* egyetemi tanár, *Seregély István* ny. érsek, *Spányi Antal* püspök, *Szendi József* ny. érsek és *Várnai Péter* plébános.

Tördelő szerkesztők: *Fábián Attila* (2003 június), *Máté István* (2003 júliustól), aki a képek válogatását is végzi.

6. Értékelés

Az első számban Papp Tamás, az Új Ember főszerkesztője fogalmazta meg a II. Vatikáni Zsinat tanításából kiindulva: „*A liturgia által – legfőképpen pedig az eucharisztia isteni áldozatában – megvalósul a megváltás műve*” – olvashatjuk. „*Egyrészt az Úrban szent templommá és a Szentlélekben Isten hajlékává építi az egyház tagjait, (...) másrészt csodálatos erőt ad nekik ahhoz, hogy Krisztusról tanúságot tegyenek*”. *Jelen kiadványunk éppen e törekvéseket szolgálja: a nagyközönség számára hozzáférhetővé, kézzelfoghatóvá teszi a szentmise liturgiájának szövegét, magyarázatokat, tanítást, elmélkedéseket, énekrendet fűz hozzá, és rövid programajánlatot ad. A zsinat szavaihoz visszatérve, bekapcsol a megváltás művének megvalósulásába; a liturgia eszközével segít, egyénileg és közösségekben megújítani a Magyar Katolikus Egyházat, miközben lelki táplálékot nyújt a hétköznapokra*⁵.

A keresztyén családoknak javára vált a közös imádságra, és szentmisékre való előkészületre, különös tekintettel a külföldi utak alkalmával, akik idegen nyelvű szentmisék résztvevői lehetnek. Nem is szólva a liturgikus nevelés fontosságáról, amelyre gyermekkortól kezdve egész életünk folyamán szükségünk van. Az élet bizonyította, hogy legszívesebben a betegek használják, akik e füzettel bekapcsolódnak a napi szentmisébe, vigasztalást merítve az Evangélium erejéből.

Magam így értékeltem: „*Mérleget készítettem magamban, és ha voltak is emberi gyarlóságából adódó hibák, de azt hiszem, hogy fokozatosan egyre igényesebb munkát tudunk kedves Olvasóinknak átadni. – Egy vallomással is tartozom. Igaz, hogy komoly tudományos munkát kívánt tőlem az Adoremus, de ezt csak imádságaimmal együtt tudtam elvégezni. Megtapasztaltam Urunk kegyelmét, amikor kerestem a megfelelő kifejezéseket, vagy átírtam egy-egy*

---

⁵ Adoremus, 2002. szeptember.

részt, mert elégedetlen voltam vele”⁶. Megnyugtat e munkában utódom, Sztankó Attila szándéka: „Az elmélkedések egyrészt saját, még fiatal tapasztalataimra, másrészt a Szentírás megünnepelt üzenetének átgondolására épülnek. A liturgikus teológiában és lelkiségben kevésbé járatosak számára igyekszem olyan szempontokat adni, amelyeken keresztül nem annyira tudományos jellegű vita alakul ki, hanem sokkal inkább Krisztus misztériumának elmélyült szemlélése”⁷.

Kívánságomat a Katolikus Egyház Katekizmusa jól kifejezi:

„A hívők, akik válaszolnak Isten szavára és Krisztus Testének tagjaivá válnak, szorosán egyesülnek Krisztussal: „Ebben a testben Krisztus élete árad szét a hívőkbe, akik a szentségek által titokzatos és valóságos módon egyesülnek a szentvedett és megdicsőült Krisztussal”⁸.

Istenhez forduló kérésemet a liturgia imádsága e szavakkal:

„Add, Istenünk, hogy néped teljes szívvel hozzád térjen;
hiszen te vétkeink ellenére is védelmezél minket,
de még nagyobb szeretettel oltalmazol,
ha őszinte szívvel neked szenteljük magunkat”⁹.

Verbényi István

Új példaképek – Bear Grylls

Gyermekkorom egyik kedvenc tévésorozata volt a Delta. Főleg a bevezető képsorokat kedveltem, a legromantikusabb jelenetet pedig különösen; a szánhúzó embereket. Hóban, viharban húzzák a szánt, talán az északi-sark meghódításakor, rettenetes, embert próbáló hidegben. Később valaki mesélte, hogy annak az embernek ott a képernyőn elfagyott az ujjja, s le kellett vágni... Beleborzongtam.

Talán minden fiúgyermeket vonz a távoli ismeretlen, a hódítás vágya, kiemelkedni az átlagból és fantasztikus kalandokban részt venni. Olyan bátornak lenni, mint a szánhúzó ember a televízió képernyőjén.

Reálisabb volt azonban közelebbi példaképeket keresni. S voltak is! Nemcsak az Aranycsapat legendás futballistái, de a 70-es években nekünk ott volt a felejthetetlen Balczó András, az élő legenda, győzni akarásával és hitével.

---

⁶ Adoremus, 2013. december.

⁷ Adoremus, Sztankó Attila beköszöntője, 2014. január.

⁸ KEK 790. utal a *Lumen gentium* dogmatikus konstitúció 7.

⁹ Zárókönyörgések 6.

Erről mesélt a Küldetés című, róla készült filmben, melyet állva tapsoltunk meg a moziban. Nem vetítették sokáig -, nem illett bele a kádári koncepciókba.

Kicsit aggódom a mai ifjúság miatt; vajon van-e nekik hasonló példaképük? Van-e kiért lobogni, kire felnézni? Nyitott szemmel figyelem a média szereplőit... S most feltűnt valaki.

Akiről írok, idén lesz negyven éves, brit katona, három gyermek édesapja. Először a Discovery televíziós csatornán láttam a „Túlélés törvényei” című sorozatban, ahol a stáb végigkíséri őt egy-egy reménytelennek tűnő helyzetben, ahonnan (természetesen) sikeresen kijut. Pl. ejtőernyővel ledobják egy havas hegytetőre, s innen kell lakott helyre keverednie, ami sokszor nem egyszerű). Természetesen nekem tetszik a sorozat, de ez még kevés lenne a cikkíráshoz.

A könyvesboltban viszont kezembe került egyik könyve. „Az élet törvényei” címmel, három fia számára írt nagyon személyes és sok élettapasztalatot magába sűrítő levelet. (Nekem is vannak fiaim, akár én is írhatnék hasonlót.) – A műfaj fogott meg és a szándék. S még valami; az író Istenbe vetett hite. Visszafogott, de tanúságtevő sorait jó olvasni.

De még ez sem lenne elegendő egy cikkíráshoz! Ki ez az ember?

Nos, nem átlagos figura. Életéről a „Tűzön, vízen át...” című könyvében számol be. Jó stílusban és izgalmasan meséli el, miért is akart a brit Különleges Légi Szolgálat kötelékébe bekerülni. Nos, annyi biztos, nem az a fickó, aki kerüli a veszélyt. Állandóan ki akarta és akarja magát próbálni, a határokat feszegeti, és erre a legalkalmasabb ez a különleges alakulat. Elnyerni a homokszínű sapka viselésének jogát, rajta a szárnyas kard jelvénnel -, nem kis teljesítmény. Kőkemény kiképzések egész sorát kell normaidőn belül teljesíteni, esőben, sárban, hidegben és forróságban, hátukon 25–30 kg extra teherrel. Csak a leg elszántabbak tudják végigcsinálni. Kiképzés közben a tiszték itt nem kiabálnak, mert nem kell. Önként jöttek az újoncok. Ha nem sikerül; kiesnek.

Bear Grylls is kiesett. De megpróbálta még egyszer, nem adta fel. S másodsorra – sikerült!

Ezután három évig szolgált az alakulaton belül, míg egy szerencsétlen baleset miatt (az ejtőernyője félig nyílt ki) eltört a gerince. De nemcsak a gerince, a karrierje is kettétört, hiszen az alakulat volt az élete. Ő mindig a kalandot kereste. S akkor, mikor eltört a gerince, nyolc hónap gondolkozási időt kapott, hogy új célt találjon. A tanulmányai, noha Etonban végzett, s onnan a London University-n folytatta a tanulást, nem hozták meg neki a várt kibontakozást. Valami más kell! Ami visszaadja az önbizalmát.

Az új cél a Mount Everest meghódítása lett.

Nem normális. – mondták sokan. De hát Bear már csak ilyen. Soha nem adja fel. Ekkor 23 éves volt. S ő lett a legfiatalabb hegymászó, aki feljutott a Hegyre. Könyvében részletesen elmeséli, mennyire nem egyszerű ez. S most büszke vagyok, hogy volt egy Erőss Zsoltunk, aki szintén megmászta a Hegyet.

Bear Gryllst felkapta a hírnév, miután sikeresen feljutott a csúcsra. Ezután kérte fel a Discovery televíziós csatorna, készítsenek túlélős sorozatot. Nehezen állt kötélnek, mert nem akart média személyiség lenni, de végül elvállalta és megszerette. Hisz azt teheti, amit a legjobban szeret! Kalandra fel! – Számos esetben került életveszélyes helyzetbe, amikor az őt kísérő stáb sem tudott segíteni. Átkelni egy szakadékon, beleugrani a habzó, gyorsodrású folyóba – nem életbiztosítás.

Újabb és újabb rekordokat dönt meg a maga szórakozására és nem utolsósorban pénzkeresés céljából. Hiszen az öttagú családot el is kell tartani.

2009-ben felkérlik és hivatalosan is kinevezik a Brit Cserkészszövetség fejévé. Baden-Powell kilencedik utóda. Még soha senki sem lett főcserkész 35 évesen. Nagy örömmel és lelkesedéssel vállalta el a magas tisztséget. Mint mondja, a cserkészlet pont azt jelenti számára, amit a leginkább szeret, és amiket a legtöbbre tart az életben: „a barátságot, a családot, a hitet és a kalandot”

Azóta egész üzletág nőtt ki a neve köré. Honlapja erről sokat elárul:

<http://www.beargrylls.com/>.

De az is ott van, hogy pl. elvégezte az ALPHA-kurzust

<http://alphakurzus.atw.hu/>

és számtalan jótékonyági mozgalomhoz adta a nevét.

<http://www.beargrylls.com/index.php/charity/>.

Mégis a legszimpatikusabb számomra az Istenbe vetett hite. A katonai képzések során, gerincsérülése után, a Hegyen és számtalan esetben kanyarodik története olyan irányba, ahol imádkozik vagy elmeséli, hogy az Isten segítő kezét érezte.

Nem véletlenül lett több mint félmillió angol cserkész vezetője. Példakép. Napjaink példaképe, aki egyben a hétköznapi ember. Mert és mer önmaga lenni, s bámulatos akaraterővel tör a célja felé. S ezek a célok jók, emberiek és emberi létünk fizikai határait feszegetik. Isten segítségével.

Egyszer egy kis srác megkérdezte tőle, hogy ha csak egyetlen tanácsot adhatna a túléléshez, mi lenne az? „Mosolyogj, ha esik az eső, és akkor se add fel, ha minden összeesküszik ellened.” – felelte.

Megszívlelendő.

Medgyessy Ferenc

Albertfalvi temetők

I. rész

Idén tavasszal ünnepeltük Albertfalva születésének 195. évfordulóját. Georch (kiejtése: görcs) Illés, a császári és királyi uradalom prefektusa, 1819. március 1-én jelentette meg hirdetését, hogy a promontori zsellértelep bővítéseként, a Fehérvár felé menő út két oldalán – szabályos elrendezésben – ötven házhelyet jelöltek ki zsellérek számára. A meghirdetett telkekre bérlőket várnak, szól az újsághirdetés szövege. Ma is tart a polémia, hogy élelmes „jól értesültek”, a kijelölt területen folytattak-e már ekkor engedély nélküli építkezéseket, vagy sem? Annyit biztosan tudunk, a 20-as évek végén az ötven házhely többségén már álltak a vályogból épült, meglehetősen szerény épületek. Ezeket a vályogból készült épületeket vitte el két évtized múlva a nagy dunai árvíz. *(A napjainkban oly elterjedt engedély nélküli építkezések ismeretében tételezik fel, hogy a hirdetés megjelenése előtt néhányan idő előtt megkezdték a munkálatokat. E sorok írója ezt a hipotézist nem támogatja.)*

Ahol emberi település jön létre, ott a halál előbb utóbb sajnos bekopog. A közigazgatásilag akkor még Promontorhoz tartozó, majd egy évtized múlva önállósuló, település utolsó háza mögött jelöltek ki egy kisebb földdarabot temető céljára, amit 1822. június 29-én a fiatal, huszonéves promontori plébános Horvátovszky Vilmos mindjárt meg is áldott. *(A színtiszta német ajkú településen Wilhelm Horvatovsky néven is ismert papot, a bécsi Augustineumban letett vizsgái után azonnal plébánosnak nevezte ki püspöke a promontori Szent Lipót plébániára. Az új, mindössze négy évtizedes múltra visszatekintő fehérvári egyházmegyében ekkora volt a paphiány!)*

Akkor senki nem gondolta, hogy az alig száz főt számláló település számára kijelölt sírkert hamarosan szűknek bizonyul.

Az elhunytakat a temető nyitásakor (és még utána több mint száz esztendeig) a halott házánál ravatalozták fel, majd közegészségügyi okokból – különösen meleg nyarakon – többnyire másnap eltemették. Temetkezéssel foglalkozó cég hiányában a sírt az elhunyt rokonai, barátai, illetve felkért ismerősök ásták meg, a halottas menet pedig gyalogszerrel kísérte el a megboldogultat utolsó útjára. A koporsó elkészítése, egy nagyrészt asztalosokból álló településen nem okozott különösebb nehézséget, a napjainkban oly drága, soktíz-ezer forintot érő koszorúk helyett a hozzátartozók, barátok, ismerősök leginkább szerény – sokszor saját kertjükből szedett – sírcsokrokkal búcsúztak

elhunytjaiktól. A temető megáldása után három évtizeddel kezdték építeni a Déli-vasút vonalát, aminek töltése a Fő úthoz folyamatosan közelítve, a temető kerítésétől alig néhány méterre érte el az új vasútállomást. *(Ezt az állomás-épület a kiegyezés előtti évben készült katonai térképeken már megtaláljuk!)*

A ravatalozó nélküli, egyre szűkebb területre „beszorított” temetőt keletre az Arany János utca, nyugatra a vasúti töltés, északra az egyre jobban kiépülő falu, délre pedig a század végén megépült HÉV kocsisín akadályozta az egyre égetőbbben szükséges bővítésben. A dinamikusan fejlődő község temetője kerek száz év alatt az első világháború végére telt be. Néhány évig még megpróbáltak helyet szorítani új sírhelyeknek, elsősorban a lejárt, évtizedek óta nem látogatott, elhanyagolt sírok felszámolásával, de ez idővel már nem jelentett megoldást. A világháborúban elesett katonák hősi emlékművét, Bischoff Béla albertfalvi szobrász alkotását, egy kőkereszt előtt fél térdre ereszkedő honvéd szobrát, közvetlenül a világháború után emelték a sírkert centrumába. Május utolsó vasárnapjain a község ennél az emlékműnél tartotta a „Hősök Napi”, megemlékezéseit. *(Gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter 1925. május 1-i rendeletével nemzeti ünnepé, a Hősök Emlékünnepévé nyilvánította május utolsó vasárnapját, amit 1946-ig hazánkban minden évben megtartottak. Nem úgy a szovjet megszállás éveiben, amikor a magyar hős, vagy magyar hősi halott kifejezést néha még közeli barátok között sem volt ajánlatos emlegetni. A rendszerváltozás óta május utolsó vasárnapja újra a Hősök Emlékünnepé!)*

A két világháború közötti években még ápolt, gondosan karbantartott sírok között sétálhatott az oda kilátogató. Itt nyugodtak Albertfalva alapító atyái és anyái, itt temették el Mahunka Alajost, Mahunka Imre bútorgyáros édesapját, Koppi József tábornokot, de itt volt – egészen az 1936-os exhumálásáig – a Babes család sírboltja is. Az I. Világháború hősi halottaira a temető bejáratánál a „Szegényháznak” nevezett épület hátsó falán elhelyezett fekete márványtáblára vésett 28 név emlékeztetett. *(Az eredetileg valóban Szegényháznak szánt hosszú, földszintes épület nem volt színvonalasabb, mint egy mai szerény hajléktalanszálló. Idővel a falu szemétszállítását vállaló házaspár lakásaként, majd az ötvenes évektől – jelentős átépítés után – a Petőfi Sándor Általános Iskola ideiglenes, két tantermes, ún. „kis iskolájaként” szolgált. Sokan élnek még ma is Albertfalván, akik oda jártak iskolába. E sorok írója, az 1953/54-es tanévben koptatta ott az iskolapadot. Közvetlenül az iskolaépület hátsó falához épített, elhanyagolt, feltört kriptákból néhány vásott diák rendszeresen kicsente az elhunytak csontjait, koponyáit, hogy szünetekben ezzel ijesztgesse a kétségbeesetten méltatlankodó ijedősebbeket.)*

A temető 1930-ra végleg betelt, újabb hely kijelölésére lett sürgősen szükség. Az 1929-ben a Fő úttól a Duna irányába felépült OTI telep, a volt

Repülőgépgyár helyén működő ipar és gyártelepek a település közelében nem tették lehetővé új temető megnyitását. Emiatt, a közben már nagyközséggé avanzsált település utolsó házaitól viszonylag csak távol, a mai Savoya park szomszédságában, igen közel a Dunához találtak alkalmas helyet. Az „új községi temetőre” Albertfalva 1932 júniusában kapott használatbavételi engedélyt. Alapos földtani vizsgálódás hiányában viszont csak az első néhány temetés után derült ki, ellenzői nem véletlenül tiltakoztak a kiválasztott hely ellen. A Duna közelsége, a magas talajvíz – elsősorban ősszel és tavasszal – komoly nehézségeket okozott. Magasabb vízállás esetén néha még az is előfordult, hogy a koporsót nem lehetett teljesen a sírgödör aljára leengedni, mert az „csónakként ringatózott” az összegyűlt vízben. A megközelítés körülményessége, illetve az előbb említett tapasztalatok miatt sokan inkább a budafoki, hegyen lévő temetőbe kérték szeretteik eltemetését. *(A „hegy tetején” a talajvíz nem okozott problémát, a temető folyamatos bővítése is akadálytalanul megoldható volt.)*

Igy esett, hogy Albertfalva új temetője igen kéréséletűnek bizonyult. Hivatalosan mindössze 17 évig, 1949. december 31-ig használták, mert a nagyközségnek Budapesthez csatolásával a Főváros tiszti főorvosa a további temetési engedélyeket visszavonta. A temetőt lezárták. Az alig egy hektárnyi területen ez idő alatt mindössze 161 sírhelyet alakítottak ki, akkor, amikor a dinamikus fejlődő település lakóinak száma ekkorra már meghaladta az ötezer főt.

Közben az öreg temetőben a XX. század közepére a sírok használati ideje lejárt, hisz Magyarországon a sírhelyek lejáratí ideje huszonöt, a kriptáké száz év. A bejáratí oldal téglakerítését – a háború utáni kritikus építőanyag hiány következtében – „szorgos kezek” – napok alatt lebontották, a még itt-ott megmaradt drótkerítés is hamarosan valamelyik MÉH-telepen végezte. Ugyan Halottak Napja körül néhány síron ekkor még lobogott mécses, de a gondozatlan hely egyre inkább a környékbeli gyerekek játszóhelye, szerelmes párok találkahelye lett. 1959-ben jelent meg falragaszokon a hirdetés, hogy Budapest Főváros Tanácsa az öreg temetőt végleg szanálni kívánja. Nem sikerült pontos számot felkutatni arról, hogy hányan kérték halottaik exhumálását, csak a Pálos család birtokában megmaradt, 1960 júniusában kelt számlából, deríthető ki a temető felszámolásának időpontja valamint egy sír exhumálásának költsége. Hogy a sietségnek mi oka volt, ma már kideríthetetlen, hisz ezen a helyen csak két évtized elmúltával alakítják ki a ma ismert buszvégállomást. Néhány évig egy (szlovákiai?) faházakat árusító cég telephelye működött a simára dózerolt területen, hogy később hosszú ideig parlagon hagyva a gaz verje fel. Mi lett a sírkövekkel, mi lett a Hósi Emlékművel, senki nem tudja, méltatlan végük valószínűleg valamelyik környékbeli szeméttelép lett. A bul-

dózerek munkáját, a szanalást, egy a temető közelében lakó második világháborús veterán pilóta Szabó Béla lefényképezte, de mind ő, mind rokonai sajnos már nem élnek, így a minden bizonnyal kegyeletsértő felszámolásról készített pótolhatatlan fényképek – úgy tűnik – mind elvesztek.

Dr. Máté Róbert főorvos, – akinek múlhatatlan érdemei vannak a Mahunka szobor megtalálásában és Albertfalvára szállításában – valamint néhány lokálpatrióta régóta szorgalmazta, hogy az első albertfalvi temető helyén legalább egy kis emlékhelyet létesítsen Újbuda Önkormányzata, ami emlékeztet arra, itt állt a község első temetője. Kezdeményezték mindezt azért is, mert a föld mélye valószínűsíthetően még számos régi albertfalvi lakos földi maradványait rejt. A temető fölszámolásakor tudniillik egyenként nem ásták ki a sírokban fekvők porhüvelyét, csak azokat exhumálták, akiknek hozzátartozói befizették a meglehetősen borsos, akkoriban egy havi pedagógusi fizetésnek megfelelő összeget.

(Dr. Máté Róbert ez év március 12-én levelet intézett Dr. Hoffmann Tamás polgármesterhez, amiben a régi temető helyén egy újra felállítandó emlékhely létrehozását kezdeményezi. A több támogató – köztük civil szervezetek – által aláírt kérelmet Farkas Krisztina önkormányzati képviselő juttatta el Újbuda polgármesteréhez. A kérelem elbírálása tudomásom szerint folyamatban van.)

Hogy eredményes lesz-e kérelmünk abban szerintem jogosan reménykedhetünk, azt ellenben már most elmondhatjuk, az „öreg temető” környezete jelenleg legalább rendezett. Nem mondható mindez el az új temetőre, aminek helyén finoman szólva, kétségbeejtő állapotok uralkodnak. Az a hely, ahol a rendszerváltozás óta minden évben az 1956-os forradalom és szabadságharc megünneplésére összegyűlnek az albertfalvi polgárok, méltatlan a hely szelleméhez. Ilyen körülmények között nem volna szabad a forradalom hőseire emlékezni! Az indákkal, méteres gazzal benőtt elvadult, „kiserdővé” vált bozótosban a feldöntött sírkövek mellett minden szemét előfordul, ami ilyen elhagyott – és elhanyagolt – területen kis hazánkban sajnos oly ismert. Rozsdás edények, kiszuperált háztartási gépek, PET palackok, rongyok, papírok, építkezési törmelékek, használt óvszerek itt mind megtalálhatók kellő összevisszaságban. Szabó György, Budapest Főváros Önkormányzatának képviselője megpróbált a lehetetlen állapotra megoldást találni. Felkeresett mindenkit, aki bármilyen ötlettel, javaslattal, tudott volna a nyilvánvalóan kegyeletsértő helyzeten segíteni. Az új temető kérdésének rendezése valószínűleg lényegesen bonyolultabb és összetettebb probléma lesz, mint az első pillanatra látszik. A megoldásra tett lépéseket olvashatjuk majd az Egyházközségi Levél következő, Úrnapi számában.

Sümegh László

Honismereti tábor Kárpátaljai gyerekek Albertfalván

Ismét szervezzük – az idén már az 5. alkalommal – a Honismereti Tábort. Május 30. és június 6. között fogadjuk kis vendégeinket.

Albertfalvának lassan testvérfaluja lesz Nevetlen falu, Királyháza, Akli és Óakli a Nagyszőlősi járásból. Az ottani családok bizalmát élvezve érkezik hozzánk 20 általános iskolás diák, két hitoktató kíséretében. Ismerkednek majd Budapest nevezetességeivel, hogy együtt gyönyörködhessenek velünk szépülő, fejlődő fővárosunkban. Az Országház, a Mátyás templom, a Várbazár, az Erkel Színház vagy a most megindult 4-es metró is szerepel programjainkban. Szívesen látjuk a napi túrákon a vendégfogadó családok gyerekeit is, ha iskolai teendőikről 1-1 program erejéig felmentést kapnak.

Sokan találkozhatnak kis vendégeinkkel a Don Bosco iskolában rendezett Vidámság napján, vagy az esti ½ 7-es szentmisén, és utána rendezett Trianoni megemlékezésen.

Sok melegszívű, kedves család jelentkezett már a Don Bosco iskolából, és várja a vendégeket. Az ő segítségük nélkül lehetetlen lenne helytállnunk. Nagyon örülünk az eddigieknek! Még 4–5 család jelentkezését várjuk reménykedve!

A Nagyszőlősi Ferences Misszió, az Albertfalvi Szent Mihály Plébánia, a Don Bosco Általános Iskola és az Albertfalvi Keresztény Társaskör együttes erővel igyekszik az egyéb feltételek megteremtésére. Újbuda Önkormányzata, a Barankovics alapítvány, és az Emberi Erőforrás Minisztériuma pályázatainak elnyerésével, anyagi támogatásunk is biztosított.

Reméljük, a (ukrajnai) „nagy politika” nem fogja megtorpedózni az ideitől.

A Jó Isten eddig is segített minket, ha Ő akarja, idén is sikerül és sok örömmünk lesz az együtt töltött egy hétben!

Kellner Dénesné, AKTK

Még egyszer Csókakőről

Az AKTK-s kirándulások igen sok szép helyre, igen sok értékes műemlék együtteshez juttatták el az érdeklődőket. A buszos utazás azért is kedvező, mert lecsökkenti a távolságokat. Az utazás a kis zárt világban jó beszélgetésekre, egymás jobb megismerésére ad lehetőséget. De ritkán, s kevés helyen jut osztályrészül olyan kedves, meleg fogadtatás, mint Csókakőn, ahol Vasné Sümegh Etelka volt a háziasszonyunk, idegenvezetőnk.

Először is, Róla eddig kevesen tudtuk, hogy VÁRÚRNŐ. Pedig az! S egy olyan különleges várnak az úrnője, amely vár nem szerepel egy átlag magyar látóköreiben. Valljuk be, nem tudunk róla sokat, vagy semmit. De ha abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy mégis eljutunk oda, sőt személyes ismerős „földijeit” vagyunk a várúrnőnek, akkor igen sokat tanulhatunk.

Mondhatnánk, de kár, hogy egy régi albertfalvi család ilyen messzire költözött. Ez után a várlátogatás után inkább azt mondjuk, de jó, hogy Tuci Csókakőre költözött, s új otthonában ilyen hasznos időtöltést talált.

Hobby? Igen, talán az, de értékeremtő! Mert összejött a helyi lakosokból és a „betelepülőkből” egy olyan közösség, akik szívvel-lélekkel dolgoznak a vár múltjának feltárásán, s igyekeznek a vár egyre tökéletesebb rekonstrukciójára is. Szabad idejüket és erejüket közösen nagyszerű dologra fordítják. Megbecsülik a múltat, s jó feladatot adnak a jelennek lakóhelyük felvirágoztatásával.

Eredményeik iránt sokan érdeklődnek. Minden turista, aki idelátogat, a gyönyörű kilátás, az érdekes vártörténeti előadás mellé kap még valami pluszt. Azt a hitet, hogy ha sokan összefognak egy közös célért, akkor nincs számukra lehetetlen. Előbb vagy utóbb, de diadalt aratnak!

Ehhez a nemes célhoz csatlakozva lett albertfalvi tanítónőből várúrnő. Nagy élmény volt a vár régmúltjáról, jelenéről és a reménybeli jövőjéről tartott előadása. Nyugdíjba ment, mint tanítónő és szárnyal, mint idegenvezető, történész, management.

Köszönjük kedves vendéglátását! Sok sikert kívánunk neki és az egész közösségüknek! Mi albertfalviaiak pedig legyünk büszkék Rá, és ejtsük útba egyéni túrázásaink közben is bátran Csókakő Várát, nem fogunk csalódni!

Kellner Dénesné

AKTK hírek

Meghívó az éves közgyűlésre

Múlt év november 30-án ünnepeltük rendkívüli közgyűlésünkön az Albertfalvi Keresztény Társas Kör megalakulásának 20. évfordulóját. Erről az időszakról egy könyvet is megjelentettünk, amiből néhány példány van még „raktáron”, így azt még be lehet szerezni.

A húsz év eredményei megerősítettek bennünket, hogy a mai világban nagyon nagy szükség van keresztény és nemzeti szellemű civil szervezetekre, olyanra, mint például az AKTK.

A 90-es évek lendülete a legtöbb szervezetnél megtört mára, a mi aktív létszámunk is harmadára-negyedére csökkent. (Egyesek szerint ez jobb az átlagnál.)

Nem a csökkenés a legnagyobb gond, hanem az, hogy a tagság (és a választmány) nagyobb része nyugdíjas korú és korátalaga megközelíti a hetven évet. Ha építeni akarjuk a jövőt és előre akarunk lépni, ha azt szeretnénk, hogy a következő 20 évben hasonló eredményeket érjünk el, és ha azt akarjuk, hogy legyen a következő években is Szent Mihály Akadémia, Honismereti tábor, Szellemi-lelki hétvége stb., feltétlenül be kell fiatalabb testvéreinknek kapcsolódnia a társaskörbe akár egyszerű tagként, akár választott tisztségviselőként. A programokat a fiatalabbak könnyebben alakíthatják olyanra, hogy az nekik jobban megfeleljen, és további fiatalokat vonzzon – a jövő ugyanis az övéké. Az idősebbeket pedig továbbra is szeretettel várja a Döngicsélő nyugdíjas klub.

A bekapcsolódásra, a szükséges információk beszerzésére, a társaskör megismerésére kitűnő alkalom lehet az április 24-én a Don Bosco iskolában megtartandó közgyűlés, amelyre szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt. Természetesen a társaskör minden tagját a részvételre buzdítjuk.

A meghívó tartalma:

Éves rendes közgyűlésünket 2014. április 24-én (csütörtökön) 16.30-kor a Don Bosco iskolában tartjuk, melyre ezúton meghívjuk minden Tagtársunkat.

A közgyűlés tervezett napirendje:

Megnyitó

1. Beszámoló az előző évről

2. Az Ellenőrző Bizottság jelentése
3. Hozzászólások és döntés a beszámoló elfogadásáról
4. AKTK tervezett programjai 2014-ben
5. Alapszabály módosítása a képviseleti jogokkal kapcsolatban
6. Egyebek

Amennyiben a jelzett időpontban a megjelent tagok létszáma nem éri el a tagdíjat fizetők létszámának 50%-t plusz 1 főt, a határozatképtelenség miatt megismételt közgyűlést **17.00**-ra hívjuk össze ugyanazon helyszínre, változatlan napirenddel.

Lehetőség lesz a helyszínen az éves rendes **tagdíj befizetésére**, amely 2007. óta változatlanul diákoknak és nyugdíjasoknak 1000 Ft, dolgozóknak 1500 Ft. Aki nem tud a közgyűlésen részt venni, a tagdíját banki átutalással is teljesítheti, vagy a mellékelt csekken befizetheti.

Az AKTK számlaszáma: 10918001-00000084-32480001.

A közgyűlés után 18.00-kor Dr. Füzes Ádám atya, templomunk korábbi káplánja „*Ad maiorem Dei gloriam*” – Római liturgikus terek ikonográfiája címmel tart nyilvános előadást a Szent Mihály Akadémia programsorozat részeként.

Találkozunk tehát április 24-én fél ötkor a Don Bosco iskolában.

Madaras Gábor
AKTK titkár

Tavaszi kirándulást hirdet az AKTK! Ócsa – Apajpuszta

Budapest – Ócsa – Apajpuszta – Ráckeve – Budapest útvonalon.

Megtekintjük együtt az Ócsai katolikus és református templomot, a Kiskunsági Nemzeti Parkhoz tartozó gazdaságban az őshonos állatokat: szürkemarha gulya, túzok farm, juhok, aprójószágok, valamint a halastavat.

Egy jó ebéddel várnak a gazdaság vendégházában. Igény szerint szürkemarha-gulyás palacsinta vagy hal étel a választék, az ebéd nem kötelező. Ebéd után kirándulásunkat Csepel szigeten folytatjuk, megnézzük a világi barokk építészet első hazai hírnökét a Savoyai kastélyt, a középkori szerb Nagyboldogasszony ortodox templomot. A parton horgonyzó Ráckevei Hajómalom hazánk utolsó tombáncos hajómalomjának rekonstrukcióját.

Költségek: Teljes ár 3500 Ft

Ebéd nélkül: 2000 Ft

Jelentkezés: 2014 április 24.-én tartandó közgyűlés előtt 16 és 17 óra között a Don Bosco iskola ebédlőjében Bodóné Rózsikánál, vagy április 28-ig Kellerné Ernánál 2080-180-as telefonszámon.

Gyülekezés: 2014 május 10-én 3/4 7 órakor az Albertfalvi Római Katolikus templom előtt, indulás 7 órakor.

Mindenkit szeretettel várunk!

Beszámoló az AKTK Szent Mihály Akadémia programjairól

Az AKTK a 2014-es évben is megrendezi a Szent Mihály Akadémia nevű programsorozatot. Idén a magyarsággal kapcsolatos történeti újdonságok köré fűztük fel az előadásokat, természetesen „megspékelve” egyéb, a tagságot szintén érdeklő témákkal. Ennek a koncepciónak a megvalósítása már a múlt év végén elkezdődött, és előreláthatólag egész évben tart. A következőkben röviden áttekintjük a már megtartott előadásokat (kedvcsinálóként), és a következő rendezvényeket (beharangozásként). Az előadásokat úgy szerveztük, hogy egy történelmi jellegű előadást általában egyéb (leggyakrabban a keresztény hithez kapcsolódó) témájú kövessen.

A kezdő előadás a pilisszántói középkori, valószínűsített pálos kolostor maradványainak bemutatásával foglalkozott még 2013 novemberében. Dr Winkler Gusztáv: „Titkok, pálosok, egyebek, a pilisszántói kutatások” címmel tartott előadása röviden érintette a területen tapasztalható meglepő leleteket, majd a terepkutatások két éve alatt fellelt objektumokat, ezek összefüggéseit. Az előadás végén a közönség elhatározta, hogy hiszünk, amit látunk, tehát mindenképpen kirándulást kell a községbe szervezni.

A 2014-es év nyitó előadása január 23-án Dr Négyesi Lajos: „Hol volt, hol nem volt, a történelemkutatás új eredményei – csataterék” címmel hangzott el. Mivel az előadás alatt e rövid beszámoló szerzője éppen kórházban töltötte szabadidejét, ezért a közönségtől értesült a fejleményekről. Az előadó, a Közzolgálati Egyetem oktatója, élvezetes beszámolójában a hazai csataterkutatások néhány érdekes mozzanatát mesélte el, természetesen saját élményeinek és eredményeinek bemutatásával.

Következett a pannonthalmi pincészet újraindulásáról egy szakavatott beszámoló, Rábai László főapáti titkártól február 20-án „In vino veritas, a pannonthalmi pincészet újraindítása” címmel. Sajnálatos módon a beszámolót készítő személy talpig gipszben volt, tehát az előadás során felszolgált pannonthalmi

borok kóstolásából kimaradt. A borkóstolás és a lendületes előadás hatása megmutatkozott egy újabb, a helyszínre tett kirándulás felvázolásával.

Március 20-án egy más jellegű, kevésbé felkavaró (nem volt ital) előadás volt Dr Juhász Attila műegyetemi oktató felvezetésében „Hol volt, hogy volt, új eredmények a világháború hazai védelmi vonalainak kutatásában” címmel, az előadó fő kutatási területének nagyon alapos áttekintésében. Megtanultuk, hogy még ilyen kis történeti távlatban is sok a tisztázatlan körülmény, helyzet, esemény. Bemutatásra került, hogy ezeket hogyan kell helyretenni, ezzel a hadtörténeszeknek újabb feladatokat kijelölni. Természetesen az előadó saját kutatásainak tükrében vetette fel e kérdéseket és válaszokat.

Néhány szót kell szólni még a közeljövő rendezvényeiről. Április 24-én Dr Füzes Ádám atya (ki ne ismerné személyét) tart vetítettképes beszámolót „Ad maiorem, Dei gloriam, római liturgikus terek ikonográfiája” címmel. Ezt mindenkinek ajánlhatom, aki érdeklődik az egyházi művészet mélyebb tartalmai iránt, és a többieknek is természetesen.

A tavaszi időszak záró előadása ismét történeti jellegű, május 15-én lesz egy beszámoló „Mutatis mutandis, magyarságkutatás mérnöki szemmel. Az előadó végigvezeti a hallgatóságot Délnyugat-Szibériától a Kárpát-medencéig, a magyarság elődeinek hagyatékait bemutatva a legújabb régészeti kutatások alapján, és az informatika segítségével rávilágít néhány meglepő következményre.

Ősszel, még nem egyeztetett időpontokban további, szintén neves szerzők előadásaival jelentkeznünk, csak ízelítőül: Kesselyák Péter: A matematika és a modern fizika híd szerepe a természetes és a természetfeletti világ között, Dr Farkas Attila: A vatikáni Magyar Kápolna, valamint Kiss Gábor, Dr Türk Attila és Dr Pákozdi István lesznek előadók. Mindegyikük személye garancia az élvezetes magas színvonalú beszámolókra.

Dr Winkler Gusztáv

Történelem

Kitörés a Budai Várból, 1945. február 11.

Még meg sem száradt diplomámon a tinta, amikor beléptünk a világháborúba. A közvetlen indokot Kassa bombázása jelentette, de különben se sokáig halogathattuk volna kimaradásunkat a háborúból. A legelső politikai vezetés végső döntését az a meggyőződés motiválta, hogy az első és második bécsi döntéssel visszakerült területek megtartásához bizonyára szükség lehet a németek „jóindulatára”. Első pillanatra ehhez egy jelképes fegyveres támogatás is elegendőnek tűnt, később, elsősorban a moszkvai csata után, teljesen

megváltozott a helyzet. Bevallom, én is abban reménykedtem, hogy egy esetleges győzelem esetén szövetségeseink határozottan visszautasítják a románok által akkor már egyre hangosabban követelt „kontrarevizíót”, sőt még igazságosabban rendezik a trianoni igazságtalan döntéssel elszakított, s addig még vissza nem adott területeket. Tudtam, hogy nem kerülhetem el a behívót, előbb utóbb sorra kerülök én is, különösen attól kezdve aggódtam jobban, amikor a fronton válságosra fordult helyzetünk. Napról napra izgatottabban nyitottam ki levelesládánk ajtaját. A menyasszonyommal sietve házasodtunk össze, abban a naiv reményben, hogy a nős embereket talán később sorozzák.

A SAS behívó (*Sürgős Azonnal Siess rövidítése volt a SAS, amit a magyar humor Siess Adolfnak Segíteni változtatott*) végül 1943 őszén érkezett. 48 órán belül kellett karpaszományos kiképzésre jelentkezni a honi légvédelmi parancsnokságon. Nem tudom biztosan, csak sejttem, végzettségem, esetleg matematika szigorlataim miatt osztottak be a Fertőszentmiklósi légvédelmi kiképző századhoz. Bevonulásomkor a front határainktól viszonylag még messze járt. A bázis helyének kiválasztásában szerepet játszhatott, hogy Fertőszentmiklós vasúton egyformán kitűnő összekötéssel rendelkezett úgy Bécshez, mint Budapesthez. Optimista bajtársaimmal ekkor még reménykedtünk, előbb utóbb csak fordul a kocka, hiszen Hitler rendszeres rádiószózatával az ellentámadás hamarosan bekövetkező sikereivel kecsegtetett, illetve ma már tudom, hitegetett. Aztán a doni tragédiával a 2. magyar hadsereg megsemmisítő veresége utáni folyamatos visszavonulásokkal, lassan elszállt a háborúval kapcsolatos összes maradék optimizmusunk. Már csak a minden realitást nélkülözők, a csodában töretlenül bízókat hittek a végső győzelemben. Egy gyorstalpaló tanfolyam után neveztek ki lövegparancsnoknak, pedig szerény tudásom legfeljebb arra volt elég, hogy a MÁVAG-ban svéd licenc alapján gyártott Bofors 29M típusú légvédelmi ágyúkat valamennyire kezelni tudjam.

Ma, a rakéatechnika korában legtöbbször csak filmen, televízióban vagy a Hadtörténeli Múzeumban látnak légvédelmi ágyút, így kevesen tudják, egy üteghez négy löveg, (ágyú) és minden löveghez 8 főnyi személyzet tartozott. Az üteget az ütegparancsnok vezette, ezzel gyakorlatilag 31 embernek adhattott parancsot. A szovjet erőknél a magyar határhoz közeledésével azonnal Pest védelmére, az un. Attila vonalhoz rendeltek bennünket. Csepelnek, mint a magyar hadiipar központjának, meghatározó gazdasági szerepe a két háború között tagadhatatlan volt. Napjainkban már szabad jókat is mondani a két világháború közötti magyar iparról, a háborús évek irodalmában jártasabbak tudják milyen komoly szellemi és szakmai felkészültségű szakemberekkel rendelkezett a honi ipar, ezen belül is a hadiipar. A Dunai Repülőgépgyárban 1944 őszéig 270 darab Messerschmitt 210 gyorsbombázó, a Weiss Manfréd

Művekben felderítő gépek tucatjai, a MÁVAG-ban Messerschmitt 200-as gépek hagyták el a szerelősorokat. Mi, Boforsainkkal az Attila vonal mögötti ipartelepeknek a szőnyegbombázásoktól való megvédését kaptuk feladatul. Ez meglehetősen reménytelen vállalkozásnak tűnt, mivel a B-24-es amerikai Liberátorok, valamint a B 17-es „repülőerdők” rendszerint magasabban érkeztek, mint légvédelmi ágyúink maximális lövési magassága. Jó eséllyel csak azokra a gépekre lóhattunk, melyek valamilyen műszaki probléma miatt magasságot vesztek, ezért „sérülten”, a többieknél 2–3 kilométerrel alacsonyabban jöttek. Csepel védelmében emlékezetem szerint legalább tucat Liberátort sikerült harcképtelenné tennünk. A rendszeres terrorbombázások, a repülőgépgyárakat ért állandó támadások azt eredményezték, hogy a hadvezetés a szerelősorokat több kisebb, jobban védhető, magasból nem látható pontokra helyezte át, így került például Albertfalva szomszédságába, a budafoki pincerendszerbe a Messerschmitt repülőgépek összeszerelése.

(Kíváncsi lennék, hány budafoki polgár tudja, hogy volt idő, amikor a nagyobb, tágasabb borpincék bejáratait nem minőségi borok, hanem korszerű repülőgépek hagyták el.)

Amikor a szovjetek megközelítették Vecsést kaptuk az utasítást, hogy haladéktalanul vonuljunk vissza Budára a Vár védelmére. Hitler, ugyanis 1944. november 23-án kelt parancsával, Budapestet Erődde nyilvánította. (Festung Budapest) 1944 karácsonyára a teljesen bekerített Várba összesen közel 30 ezer német, ugyanannyi magyar katona és körülbelül 3000 nyilas zsúfolódott össze. Tudtuk, ennyi ember megfelelő utánpótlás nélkül legfeljebb néhány hétig tarthatja magát. A Vérmezőn alakítottak ki ideiglenes repteret, de amikor azt is fel kellett adni, attól kezdve az utánpótlást repülőgépekről dobták le. Utóbbi megoldás persze sem a lőszer utánpótlást, sem az élelmezést messze nem biztosította. Lövegjeink viszont utánpótlás nélkül csak használhatatlan vasdarabok lettek, mi meg korgó gyomorral ültünk valamelyik biztonságosnak vélt pincében, csodára várva.

A szovjet gyűrű december végi bezáródásakor talán még jobb eséllyel sikerült volna az ellenséges gyűrűből kitörni, de Hitler, mint a német véderő parancsnoka, ezt akkor még szigorúan megtiltotta, szerette volna tovább késleltetni az ellenséges erőknek Bécshez való közeledését. Karl Pfeffer-Wildenbruch a Budapest Erőd parancsnoka január 3-án újra kérelmezte Führerétől a gyűrűből való kitörést, pedig akkor talán valami halvány kis remény maradt volna a budai hegyeken, erdőkön át való megmenekülésre. Igaz, a Vár gyűrűben volt, de a szovjet csapatok január első napjaiban még meglephetők lettek volna. A Vár elveszett, ezt mindenki tényként könyvelte el, de egyáltalán nem volt mindegy hányan maradunk életben, a december végi, január eleji vagy még későbbi kitörési próbálkozásnál.

A dél-budai decemberi állapotokat jól jellemzi, a következő, 1944 Szentestéjén megesett történet. A Budapestet már bekerítő, a további erősítésekre váró, de a „semmittevésben” még unatkozó ukrán katonák felbátorodva önálló portyázásba kezdtek. Kis csoportokban keresték föl a védtelen budai villanegyed házait az ott talált nőkkel brutális módon erőszakoskodtak, sokat csoportosan meggyaláztak, továbbá mindent elvittek, ami mozdítható volt.

Amikor a legtöbb lakásban, pincében már készültek az emberek a „háborús karácsony” megünneplésére a gyertyagyújtásra, a Városmajortól még közlekedő fogaskerekűre felszállt néhány, magát civilnek álcázó szovjet katoná. A magyar utasoknak hamarosan feltűnt, hogy utastársaik nemigen hasonlítanak a svábhegyi villák lakóira. Kétségbeesésükben azonnal meghúzták a vészféket. Ekkor léptek villámgyorsan akcióba a „vendégek”. Minden ékszert, órát, értéket összeszedtek majd az ijedségtől bénulttá vált utasok sorfala között hangos röhögéssel leléptek az est sötétjébe. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy itt a nőket nem bántották, aminek egyik oka az lehetett, hogy nem voltak „eléggé” berúgva, és trükkös zabrálásra készülve nem hordtak gépfegyvert.

Januártól kétségbeesetten védtük az emberben, hadianyagban sokszoros túlerőben lévő ellenségtől a Várat. A számtalan halott eltemetése hallatlan gondokat okozott. A sziklás, pincékkel átszőtt várnegyedben alig akadt temetkezésre alkalmas hely. A sebesülteket a vár biztosnak tűnő pincekórházában nehezen győzték ellátni. Február elejére a német egységek legalább ötezer embert vesztek, míg kilencezerre rúgott a sebesültek száma.

Február 11-én, amikor már teljesen reménytelen lett a helyzetünk Hitler végre engedélyezte a kitörést. A parancs nem ért minket a meglepetés erejével, mert előző nap néhány – a kitörésben fontos jármű, harckocsi kivételével – minden fegyvert meg kellett semmisítenünk. Mi is azzal a biztos tudattal robbantottuk fel Boforsainkat, hogy másnap indulunk. Kitörés!

Élelmünk alig maradt, napok óta a Várban rekedt civil lakosság azzal próbált segíteni, hogy megosztották velünk maradék elemőzsiájukat. 11-én sötétedéskor velünk, magyar tüzerekkel, közölte egy német százados – mint megtudtuk civilben tanárember – hogy Hitler kitörési parancsa ránk szigorúan nem vonatkozik. Hindy Ivánt, a magyar haderők parancsnokát emiatt csak néhány száz honfitársunk, a nyilasok és néhány civil követte. A németek – önként jelentkezőkből – kiválasztottak maroknyi jó helyismerettel rendelkezőt, ők vagy Buda-környéki falvakból vonultak be, vagy a környéken teljesítettek szolgálatot. Azt nem lehet elmondani, azt látni kellett volna, ahogy a német katonák az „utolsó vacsorájukat” akár a siralomházban szótlanul majszolgatták, amit természetesen megint csak a Várbeli lakosok hoztak. Ezek a segítőkész emberek ugyanúgy pontosan tudták, hogy a kitörésben résztvevőknek

ez az utolsó vacsorájuk. Senki nem kényszerítette őket arra, hogy az otthon maradt legfinomabb ennivalóikat megosszák a kitörésre várakozókkal. Néhanyan szótlánul, vagy félhangosan imát rebegtek, voltak, akik magukba merülve gondolatban búcsúztak szeretteiktől. Optimistábbak levelet fogalmaztak és a Várbelieket kérték meg annak továbbítására, abban a reményben, hogy a háború végeztével utolsó gondolataik így eljutnak szeretteikhez. Viszont arra nem emlékszem, hogy ebben az embert próbáló helyzetben valaki is ne erős katonaként, bátor férfiként viselkedett volna.

Este nyolc órakor indult a kitörés három irányba. A szovjet felderítők jó munkát végeztek, pontosan tudták a helyet, s az időt, felkészülten vártak, hogy lecsaphassanak a kitörőkre. A német és csak részben magyar haderőt (14 ezer német, kétezer magyar katonát és ugyanannyi nyilast) olyan ellenséges tüzerő fogadott, hogy szinte nappali világosságban úszott Budának ez a része. Mindjárt kiderült teljesen reménytelen, öngyilkos vállalkozás a szovjet gyűrűn átjutni. A német parancsnok Pfeffer-Wildenbruch az Ördög-árokban, Hindy Iván a Budakeszi úton esett fogságba. Őket, mint a Festung Budapest vezetőit legalább helyben nem kaszabolták le. Mindössze alig néhányan maradtak életben, akik a gyűrűből nyugat felé próbáltak kijutni. *(A megmenekült német katonákról nincs pontos adatom, de tudomásom szerint csak néhányan érték el a nyugati határt. A magyar kitörők közül 11 honvéd, 25 nyilas és 44 civil jutott ki a gyűrűből. Jellemző, hogy a Festung Budapest parancsnoka Karl Pfeffer-Wildenbruch SS-Obergruppenführer a szovjet hadifogságból hazatérve Németországban 1971-ben autóbalesetben hunyt el, míg a szintén parancsot teljesítő Hindy Iván vezérezredest 1946-ban a magyar kommunista bíróság felakasztatta!)*

Néhány tüzér bajtársammal úgy döntöttük, hogy nem várjuk meg a veszteségeiktől jogosan megrészegült ellenséget, legjobban lesz, ha elénk megyünk. A dél-kelet felé tartó, a szovjetek „karmaiba” menekülőkre senki nem számított. Az éj leple alatt, a koromsötétséget kihasználva a Gellérthegyen át egészen a mai Móricz Zsigmond Körtérig jutottunk. A hajnali pirkadatban vett minket csak észre, és tartóztatott fel egy arra posztoló járőr. Bár fegyver nélkül voltunk, ruházatunkból nem volt nehéz kideríteni, hogy honnan jövünk. Az öt fegyveres már legalább húsz foglyot kísért. Davaj-davaj intettek és durván belökdöstek a többi fogoly közé. Hatalmas szerencsémre a lakásunktól néhány méterre fogtak el, ezért megpróbáltam kézzel-lábbal magyarázni, hogy engedjék meg, hogy mindössze pár pillanatra felszaladjak szüleimhez elbúcsúzni és meleg ruhát, pokrócot magamhoz venni.

Meglepetésemre ajánlatomat elfogadták és két morcos géppisztolyos kíséretében felmehettem lakásunkba. Szüleim kétségbeesett arcát soha nem feledem, egyedül az nyugtathatta meg őket, hogy életben láttak. A gáláns

gesztusnak azonban komoly ára lett. A lakásban található összes órát, gyűrűt, arany ékszert, minden értéket összegyűjtötték, még a ruhásszekrényben álló esküvői frakkom is annyira megtetszett nekik, hogy azt is gyorsan összepakolták. A zabrált holmit két ócska zsákba tömve fegyvereik csövével bökdösve figyelmeztettek, most már igazán ideje elbúcsúzni. Csak a Gondviselés intézhette így sorsomat, hiszen meleg télikabát, cipő, pokróc, hátizsák és kevéske élelem nélkül a gyalogosan megtett úton bizonyára megfagytam volna. Többen kidőltek mellőlem, vagy reggel a jéghideg pajtában nem ébredtek fel, őket egyszerűen temetetlenül otthagyták.

A hadifogságról, a barakkokról, a közegészségügyi állapotokról nem mesélek, arról sokan és sokat írtak már. Alig félév elteltével én is megbetegedtem, amire az egyik orvos fogolytársam ránézésre megállapította, ez bizony vérhas. Ekkor érkezett a táborba éppen egy bizottság, akik minden foglyot egyenként megvizsgálva, mint az állatokat, osztályoztak minket. Ki megy Szibériába, bányába, ki erdőirtásra, ki vasútépítésre. Egy katonanő (civilben orvosnő lehetett) volt a bizottság elnöke, ő írta a meztelen foglyok hasára – tinta ceruzájával – ítéletét, azt a sorsdöntő számot, ami jelentette, ki hova megy. A vérhastól rémesen nézhettem ki, mert, ahogy szavaiból ki próbáltam következtetni, azt mondhatta oroszul a bizottság tagjainak, ez az ember úgysem éli meg a hét végét, engedjék el. Ilyen kivételezett rajtam kívül talán még 4-5 táborlakó volt, ők mind hozzám hasonló állapotban voltak. Kaptam egy szabaduló levelet és rám bízta, mivel és merre megyek. Jó idő volt, egy kis pénzt is kaptam szüleimtől, így gyalogosan, vagy szekéren, hol vasúti vagon tetejére felkérérdzkedve tettem meg a több száz kilométeres utat. A kérdés leginkább az volt, hogy a vérhastól legyengülve meddig jutok el. Számomra gyógyszer híján csak az ima maradt. Egész úton rendületlenül fohászkodtam a Mindenhatóhoz, legalább annyit engedjen meg, hogy még egyszer láthassam feleségemet, kisfiamat, akiről szüleim csak annyit mondtak búcsúzaskor, hogy a Baross utcai klinikán a kitörés előtti napon valószínűleg megszületett. A láztól szédelegve ma sem tudom, hogyan sikerült hazavergődnöm. Mai napig szilárd meggyőződésem, hogy csodával, vagy csodával határos módon jutottam haza

Amikor Siroki utcai lakásunkhoz érkeztem könnyeimmel küszködve, meghatottan percekig álltam ajtónk előtt, nem mertem a csengőt megnyomni, rettegtem, attól, hogy mi fogad. Feleségem a kis kémlelő ablakot nyitotta ki, amit azonnal vissza is csukott, hisz hogyan is ismerte volna meg szakállas, ápolatlan, harmincöt kilósra fogyott, aggastyánnak tűnő, huszonhét éves férjét. Másodszori csöngetésemre csak annyi mondtam: Etuskám, én vagyok!

Az öröm leírhatatlan volt, mindenki könnyezett, össze-vissza csókoltak, majd óvatosan bevezettek a hálószobába, ahol a kiságyban Te feküdtél édes kisfiam, Te, akinek ezt a történetet, öt évtized elmúltával most elmeséltem.

id. Sümegh László történetét lejegyezte ifj. Sümegh László

(A Várból való kitörésben 14 ezer német, 4500 magyar esett el. A „visszamaradt”, vagy „szökés közben” fogságba eső magyarok száma 25 ezerre tehető. Hogy közülük hányan élték túl az orosz hadifogságot, arra sehol sem találtam pontos statisztikát.)

Portugáliai útinapló: Coimbra és a templomok

Coimbrát sokáig a Portugáliai Athénnek nevezték, mert a 20. század elejéig itt működött az egyetlen egyetem Portugáliában.

Már a római időkben település állt itt. A mórok 711-ben foglalták el, és uralmukat kisebb-nagyobb megszakításokkal 1064-ig meg tudták tartani. A keresztény Észak és az iszlám Dél kereskedelmének egyik fontos központjává fejlesztették. Nagy Ferdinánd, Kasztília és León foglalta vissza a móroktól, grófságot szervezett, és annak székhelyévé Coimbrát tette. A kasztíliaiaktól Hódító Alfonz, Portugália első királya hódította el, és 1145-ben ide helyezte székhelyét. Lisszabon csak 1260-ban lett a főváros, addig Coimbra volt. 1290-ben alakult meg Coimbrában az első egyetem, amelyhez csatolva 1537-ben telepítették át a lisszaboni egyetemet.

Bár egyetemi város, a mi látogatásunk alapján inkább a csodás templomok városának is tekintettük.

Először a dombon álló Szent Klára kolostorba látogattunk. A kolostor elől impozáns kilátás nyílt a Mondego folyó túlsó partján fekvő városra. Alattunk, nem messze, áll a régi Szent Klára kolostor romos épülete. Itt volt eltemetve a király által meggyilkoltatott Inez de Castro, innen került át holtteste Alcobacaba, az apátsági templomba. (Történet az útinapló 5. részében)

A kolostor a 17. század második felében épült barokk stílusban. Ez a templom őrzi Portugáliai Szent Erzsébetnek, a város védőszentjének ezüstből készült sírját.

Portugáliai Erzsébet II. András magyar király dédunokája, Árpádházi Szent Erzsébet másodfokú unokahúga volt. Nevét is a már születésekor 35 éve szentté avatott nagynénjéről kapta.

Tizenkét éves volt, amikor férjhez adták Déneshez, Portugália királyához. Két gyermekük született: Alfonz, aki trónörökös lett, és Konstanza, akit később IV. Ferdinánd, Kasztília királya vett feleségül.

A házasság politikai megfontolások alapján jött létre, és Erzsébetet nem tette boldoggá. Dénes király, a férje kicsapongó életet élt, több gyermeke is született a házasságán kívül. Erzsébet azonban mindent türelemmel viselt, és úgy imádkozott és vezekelt férje megtéréseért, mintha szerzetesnő lett volna. Önmagáról teljesen megfeledkezve csak férje bűneit siratta, melyekkel Istent bántja. Jóságában odáig elment, hogy férje törvénytelen gyermekeit is anyai szeretettel nevelte.

Mikor utódlásra került a sor, Alfonz föllázadt, mert atyja egyik törvénytelen fiát helyezte előtérbe vele szemben. Erzsébet ekkor a béke anyala lett a viszálykodó apa és fia között. A férje megneheztelt emiatt, sőt azzal vádolta, hogy Alfonz pártjára állt, ezért száműzte egy faluba. Csak később látta be tévedését, és hívta vissza maga mellé Erzsébetet. Dénes súlyos betegsége idején Erzsébet végig mellette volt, és a legnagyobb szeretettel ápolta. Nem engedte át másnak a férje halálos ágya melletti szolgálatot. Elérte, hogy a férje 1325-ben megtérve halt meg.

Özvegyen maradvány Erzsébet teljesen az irgalmasság cselekedeteinek szentelte életét. Vagyonát és ékszereit eladta, és az árát szétosztotta a szegények és a kolostorok között. Magára öltötte a ferences harmadrendiek ruháját, és zárandoklatokra indult. Gyalog ment el Szent Jakab sírjához, Compostellába, majd visszavonult Coimbrába, az általa alapított klarissza kolostorba. Fogadalmat csak a halálos ágyán tett, hogy a jótékonyágban ne akadályozza a szegénységi fogadalom.

A kolostort utoljára akkor hagyta el, amikor békét közvetíteni ment a fia, IV. Alfonz és a veje, kasztíliai Ferdinánd között. Az út és a testvérháború miatt érzett fájdalom felőrölte maradék erejét. Estremozba érve magas láza lett, és itt érte a halál 1336. július 4-én, lánya és menyje karjai között. Holttestét Coimbrába vitték, és sírja hamarosan zárandokhelyé vált, mert ereklyéi körül csodák történtek. Szentté avatását 1576-ban indították el. 1612-ben nyitották fel a sírt, és épségben találták a testét! VIII. Orbán pápa 1626-ban avatta szentté.

A 16. században épült egyhajós karmelita templomban volt a szentmisenk. A templom egyik ajtaja a hozzá tartozó kolostor bejárata volt (természetesen zárva!). Különös érzés volt, hogy talán néhány méterre tőlünk él az utolsó fatimai látnok, Lúcia nővér. Amikor ugyanis ott voltunk, 1995-öt írtunk, és ő csak 2005-ben halt meg. A vele való találkozás teljességgel kizárt volt.

Az egyetem „u” alakú épületének belső terére a 17. században készült, díszes vaskapun léptünk be. A tér nyitott oldalán szép kilátás nyílik a folyóra, és

arra a partrészre, ahonnan érkeztünk. A tér közepén III. János király szobra. A ő uralkodása alatt, a 16. században volt Portugália tengeri hatalma révén jelentős befolyással a világra. Három nevezetességet tekintettünk meg.

A Szent Mihály kápolna a királyi kápolna volt. A 16. században épült, de később oldalfalait kék-fehér-sárga mintás azulejoval és azulejo képekkel borították. A barokk korban készült a díszes orgona. Előoldalán a sípok egy része harsonaszerűen meredeznek előre. A mennyezet fehér alapon kék, arany, zöld, piros növénymintázat díszítésű, rendkívül látványos.

A téren áll egy 33 méter magas torony, melynek harangja furcsa hangot ad, ezért a diákok elnevezték Kecse toronynak.

A 18. században épült könyvtár polcain több mint egy millió kötet sorakozik. A könyvtár ezen kívüli különös értéke a berendezésben és a bútorokban van. Keleties hangulatú, utalva a felfedezések korának fontosságára. A három terem a fal díszítés és a bútorzat jellemző színéről kapta nevét: fekete, zöld és vörös terem.

A 12. században épült, erődszerű régi katedrális tartják Portugália leghíresebb román stílusú épületének – későbbi bővítései gótikus, illetve reneszánsz és barokk stílusúak. A kupola alatt álló főoltárt két sorban ember nagyságú márványszobrok díszítik: Jézus, a 12 apostol és a négy evangélista szobra. Szépek a mellékoltárok és a síremlékek is, köztük is kiemelkedik a keleties díszítésű „Mór kápolna”.

A Szent Kereszt templom és kolostor épületegyüttesét a 12. században alapította Hódító Alfonz portugál király. A 16. század első felében kék azulejából készült a keresztút. A szószek reneszánsz stílusú. A főoltár két oldalán egy-egy síremlék található. Mindkettőt szobrok és domborművek sokasága díszíti. Az első, az alapító király síremléke, aki 1139-től több évtizedig uralkodott. Egyes hagyományok szerint magyar származású volt, apja I. Géza királyunk fia volt. (Nyilvánvalóan nem lehet valós, mert Gézának két fia volt: a későbbi Könyves Kálmán király és a megvakított Álmos herceg. Kálmánnak nem volt fia, Álmos fia pedig II. /Vak/ Bélaként magyar király volt.) Ismerve a portugál király családfáját három fölmenőt is megnézve nincs valódi magyar ős. Persze lehet valamelyikük oldalági rokonságban az Árpádházzal (bár erre sem találtam adatot), de a magyar származás csak legenda, amit meglepő módon a portugálok mondogatnak, nem mi, magyarok. Alfonz király élete célja az arabok alóli fölszabadítás volt, amit sikeresen végrehajtott. Ő tette fővárossá Lisszabont. A másik síremlék Alfonz fiának, Portugália második királyának állít emléket. Orgonája barokk stílusú, színesre festett sípokkal. A reneszánsz sekrestye rendkívül szép, méreteit tekintve elmehetne egy kisebb település templomának is.

A Szent Megváltó (San Salvador) templom eredetileg a 13. században épült román stílusban. Utolsó átépítése a 18. században történt, akkor készült a dúsan aranyozott rokokó főoltár. A mellékoltárok képei a 16. századból valók, de azok is rokokó környezetben láthatók.

Portugáliai utazásunk történetét egy érdekes történettel zárom. A hazaut Lisszabonból repülőgéppel történt. A gépen hármas ülések voltak, így Ilikém és mellém egy „idegen”, tehát nem csoportbeli hölgy ült. Kiderült róla, hogy magyar. Néhány udvarias, általános kérdés után megkérdezte, hogy hol járunk. Én lelkesen meséltem neki élményeinkről, különösen Fatima lelki hatásairól. Udvariasan meghallgatott, majd azt kérdezte, vallásosnak tartom-e a portugálokat. Igenlő válaszomra kitérően reagált, majd egy sajátos filozófiai előadásba kezdett. Néhány perc udvarias hallgatás után megkérdeztem, hogy hívó-e, illetve ha igen, milyen vallású. Azt mondta, hogy ő a valódi hívő, de vallásáról nemigen hallhattam, mert ő bahái vallású. Két évvel korábban, szentföldi utazásunkkor, Haifában egyik programunk volt a Bahái templom és kert meglátogatása, és akkor valamennyire megismertük, nagy vonalakban, a bahái vallást, amit el is mondtam neki. Ezen igencsak meglepődött, és kissé irigykedve jegyezte meg, hogy ő még nem járt Haifában.

„A bahái a 19. század közepén, Perzsiában alapított egyistenhívő vallás. Alapítója üzenetének lényege, hogy az egész emberiség egyetlen faj, és eljött az idő, hogy egyetlen világméretű társadalommá egyesüljön. A bahái kifejezés eredete az arab „dicsőség” vagy „ragyogó” jelző és kifejezi azt, ha valaki követője.

A bahái hit a világ legfiatalabb önálló vallása, követőinek száma jelenleg 5-6 millió között van, akik a föld szinte minden országában élnek. A bahái hit szerint ugyanaz az Isten küldte a nagy vallások alapítóit, hogy elősegítsék az emberiség lelki fejlődését. Mózes, Buddha, Jézus, Mohammed és mások erkölcsi tanításai ugyanazok, míg társadalmi tanításai az adott kor szükségleteinek és az emberek felfogóképességének feleltek meg. Az alapító szerint a mai kor kiváltsága, hogy az emberiség és a vallások egységének felismerésével az emberek világszinten valósíthatják meg a békét és az igazságosságot.” (Forrás: Wikipédia).

Ezután átadott egy meghívót az akkoriban éppen Budapesten megrendezett bahaita kongresszus egyik rendezvényére. Végül is egyikünk sem térítette meg a másikat, mégis a mai napig visszaemlékszem erre a tulajdonképpen igen érdekes és különös élményemre.

Madaras Gábor

Istenképek

Kemény fába vágom a fejszemet, mikor erről a nehéz témáról röviden szeretnék írni. De fontosnak tartom, hogy felhívjam a figyelmet erre a kérdéskörre, ezért megpróbálom. Tudom, lesz, aki egyetért a leírtakkal, s lesz akit érzékenyen érint. Ezért mindjárt az elején szeretném leszögezni, hogy az irgalmas és szerető Istent szeretném soraimmal hirdetni.

Foky Ottó bábfilmrendező (az Esti Mese mackófiguráját majd' mindenki ismeri) egyik korai munkája a Babfilm. Gyermekeim szeretik, mert érdekes; minden szereplője egy-egy babszem. A film egy város életét mutatja be, autóforgalom, házak, családok, vasárnapi templomba menetel. A templomban pap prédikál. Beszél a mennyországról (megjelenik egy csupor tejszínhab) és a pokolról (fortyogó gulyáslevest látunk). – Nem idegen ez a kép számunkra. A mennyország, mint a jók jutalomhelye, a pokol, mint a kárhozat, az örök büntetés helye. Tanultuk, tanítja az Egyház, hisz a Biblia is beszél róla.

Kézbe veszem a mindenki által ismert Hozsannás kötetet, az elején kinyitom a gyónásról szóló szakasznál. „A bánat és erősfogadás föllindítása” fejezetben ma is ezt olvashatjuk: *„Vétkeztem ellened, én Istenem! Szent színed előtt gonoszat cselekedtem; igen, szemedbe bántottalak meg, mert te mindenütt jelen vagy, tudod és látod legtitkosabb gondolataimat és vágyaimat; téged bántottalak meg, az élet és halál Urát, aki testemet minden pillanatban porrá teheted és lelkemet az örök kárhozatra vetheted.”* – Két dolgot emelnék ki ezekből a sorokból. Az Isten látja még a gondolatainkat is, és bármelyik pillanatban az örök kárhozatra küldheti a lelkemet. Ez igaz, hisz Isten mindenható, mégis a kép egyoldalú. Ez az Isten inkább hasonlít egy mindentudó ítélőbíróhoz, aki mindig figyel, mindig mérlegre tesz, s keményen büntet.

A Jóisten – ítélőbíró? Engem ez a kép soha se hagyott nyugodni. Az Isten, aki végtelenül jóságos és irgalmas, aki az utolsó pillanatban megbocsát a jobb latornak („... még ma velem leszel a Paradicsomban”), ez az Isten le fog sújtani rám bűneim miatt és örök kárhozatra ítél? Nem ellentmondás ez?

Fráter Judit „Istenképek a pasztorálpszichológus szemével” című könyvében bátran előszedte ezt az ellentmondást, hogy feltárja lényegét és bemutassa helyes értelmezését. Mert valljuk be: ha valaki egyoldalúan, csak egy büntető Isten képén nevelkedik fel, annak számára a vallásos élet nem lesz vidám dolog. Örökké csak a szorongás, a megfelelés vágya, hisz szeretnék méltók lenni az örök életre. De ha megbotlom, lesújthat rám a büntető Isten...
„...a pszichológus sem boldogul azzal a páciensével, aki állandóan attól ret-

teg, hogy el fog kárhozni. Közben pedig egyre többen, hívők és nem hívők, éheznek és szomjazzák azt a lelki segítséget, amelyet az esetek többségében sem a pszichológus, sem a lelkipásztor nem tud nyújtani nekik ... (Dr. Bajkai Mária előszava)”.

Anselm Grün atya, bencés szerzetes, számos ismert könyv szerzője „Megbékélés Istennel – sérült istenképeink gyógyítása” címmel írt a témáról. Így ír: „sok keresztény nem tud őszintén hinni az irgalmas Istenben, mivel a morálizáló prédikációk elhomályosították istenképüket, és rossz lelkiismeretet oltottak beléjük. Sokan fájdalmasan hordozzák a negatív istenképet, amelyeket az egyházi igehirdetés és szülei vallásos nevelése hagyott örökül rájuk. Vannak, akik végleg szakítanak Istennel, amikor elutasítják ezeket a megbetegítő istenképeket. Mások szeretnének hinni Istenben, de nem tudják, hogyan jussanak túl elhomályosult istenképeiken, s hogyan találkozhatnak az igaz Istennel. Nekik szeretnék segíteni ezzel a könyvvel...”

Ennyi bevezető után már érezhető, hogy mennyire nehéz, milyen sok embert érintő kérdésről beszélünk. Nehéz, mert aki negatív istenképet hordoz magában, egyedül nem tud magán segíteni. Lelkivezető, spirituális segítő kell mellé, aki érző, értő szavakkal segíti őt az irgalmas Isten felé.

Természetesen történelmi távlatból is meg kell vizsgálni egy-egy korban hirdetett istenkép hátterét. Nem kell száz évet sem visszafelé mennünk, s olyan korba csöppenünk, ahol a természettudományos ismeretek csak egy szűk réteg számára voltak ismeretesek (a kor színvonalán) és számos gyógyszer egyáltalán nem létezett. Így nem csoda, ha pl. a betegségek Isten büntetéseként voltak jelen a köztudatban. A pszichológia, mint tudomány alig több mint száz éves, a pasztorálpszichológia pedig egész fiatal tudományág.

„... a pasztorálpszichológiát mint a keresztény hitélet ápolását definiáljuk. Nyomon követi a keresztény hitigazságok személyessé válását, átélését és az ezekből fakadó cselekvéseket.” (Fráter J.: Istenképek)

Mindebből következik, hogy saját hitünk gyökereiről gondolkozni, kérdéseket feltenni, megvitatni és új erőt meríteni az esetleg megértett, a látszólagos ellentmondásokat feloldó felismerésekből, kívánatos és helyes cselekedet.

Ahhoz, hogy az istenképek fogalmát a helyére tudjuk tenni, röviden szeretnék egy-egy közismert istenképet bemutatni, a teljesség igénye nélkül. Történetileg nyúljunk vissza az egyházatyák korába. „A görög egyházatyáknál végig megmarad az Isten, mint „paidagogos”, és minden isteni tett pedagógiai jellegű; Isten az ember javát akarja. A latin egyházatyáknál pedig megmaradt a szigorú jogi szemlélet..., miszerint Isten bíró, és az ember bűneit megbünteti, vagy adóssággul felrója neki, melyből szabadulás önmagától lehetetlen...” (Fráter J.: Istenképek) Ez a megközelítés sok ember esetében alakított ki téves képet. A könyvelő, ítélkező Isten érzéketlen, akit nem érdekel az emberi fájda-

lom, csak a tettek pusztá mérlege. A büntető, könyörtelen Isten betegséggel vagy nemkívánatos eseményekkel „veri” az embert (pl. fogyatékos gyermek születése). A túlterhelő, teljesítményt elváró Isten pedig arra sarkalja az embert, hogy azért tegyünk minél többet (másikért, társadalomért, stb.), hogy elnyerjük Isten jóindulatát. Ugyanakkor az ilyen személyeknél dominál az alacsonyabb rendűség érzése, munkájukat és magukat értéktelennek minősítik.

Ide tartozik az a közismert istenkép fejlődéstani tény is, miszerint a gyermek először a szülei mintájára képzei el az Istent (Sigmund Freud). A kivetített apa-kép, amennyiben a gyermek-apa konfliktusok nem oldódnak fel az évek során, torz istenképhez vezethetnek. Az ilyen, szorongás szülte Istenképet csak úgy lehet megbékíteni, ha szigorúan betartja az ember az erkölcsi normákat, a vallásos rítusokat.

A szülő-gyermek viszony, tudjuk, meghatározó a fejlődésben lévő egyén részére. Ha a szülő visszaél helyzetével és Istent, mint meghosszabbított nevelési segédeszközt használja, komoly sérüléseket okozhat. Az „Isten szeme mindent lát, ne lopd el a léniát (vonalzót)!” figyelmeztetés ilyen. A gyermekben az a kép alakul ki, hogy Isten minden percben őt figyeli, hogy mit tesz és mit gondol.

Ezek a torzult istenképek ahhoz vezethetnek, hogy az ember megpróbál kihátrálni az Istennel való kapcsolatából. Vagy lefokozzuk Istent egy veszélytelen, szakállas öregúrra, vagy egyszerűen meghunyászkodunk, s még kérdéseket sem merünk feltenni. De az is előfordul, hogy tevőlegesen bünteti magát az ember elkövetett bűneiért; újabb és újabb penitenciát ró ki saját magára, noha esetleg gyónásban már feloldozást kapott.

Mindennek eredménye, hogy a torzult istenképpel rendelkező személy számára Isten nem a Megváltó, aki megszabadít minden bűnömtől, aki végtelenül szeret, aki jóbarát, aki megszólítható és aki átölel, hanem egy reménytelenül távoli, elérhetetlen Valaki, akit nem is tudunk hová tenni az életünkben.

Ráadásul a magyar ember gondolkodásába valahol mélyen beivódott egy téves, büntető istenkép. Elég csak szólásainkra gondolni. „Megver téged az Isten” – „Isten ostora!” – „Beüt az istennyila.”

De hogy hogyan alakítható ki helyes Istenkép? Szerencsére erre is van számos példa, ami itt él a köztudatban, csak fel kell fedezni!

Isten a Jó Pásztor. – Isten nemcsak megalkotott, hanem szeretetben kíséri életemet. Erre a 23. zsolttár a jó példa: „Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm...”, és Jézus példabeszéde a jó pásztorról (Lk 15,3).

Az irgalmas Isten, a jó szívű Isten. – Mindannyian ismerjük a tékozló fiú történetét, ahol az atya feltétel nélkül (!) visszafogadja és megöleli gyermekét (Lk 15).

A teremtő Isten. – Isten minden embert személyesen teremtett a saját képére és hasonlatosságára. „Isten nem gyárt selejtet” – szoktuk viccesen, de helyes istenképpel mondani bátorításul. Ez a tudat visszaadja az ember önértékelését.

A megváltó Isten. – „Mert úgy szeretete Isten a világot, hogy egyszülött Fiaát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen.” (Jn 3,16) – Megjegyzem, hogy a megváltás jelentése számomra sokáig érthetetlen volt. Mit, miért, hogyan? Nikosz Kazantzakis: Akinek meg kell halnia című könyve magyarázta el nekem érthetően. Egy anatóliai görög faluban húsvét táján a passiójátékhoz Krisztus szerepét Manolioszra, a fiatal pásztorra bízák. Manoliosz nagyon komolyan készül a szerepre. S amikor a történelem kereke úgy fordul, hogy rajta áll; döntésével esetleg megmentheti a falu lakóit az egyenkénti kivégzéstől, Manoliosz kész ártatlanul feladni magát, hogy megmentse a falut.

Isten jó barát. – „A hűséges barát erős támaszod, vagyont talál, aki ilyen barátira szert tesz. A hű barátnak egyszerűen nincsen ára, nincsen, ami vele értékben fölrne.” (Sir 6,14-15) – Jelenits István atyától hallottam először Gabriel Marcel nevét, aki Istent úgy nevezte: az Abszolút TE. Abszolút: minden tőle függ, ő nem függ semmitől. Ugyanakkor tegezhető, mint jó barát, noha másként, mint az emberi személyek.

A pozitív Istenképek – merem remélni nemcsak én érzem így –, egyre jobban hozzátartoznak a mai, hívő ifjúság Istenképéhez. A folyamat 1962-ben kezdődött. „A II. Vatikáni Zsinat után az egyház törölte a liturgiából az olyan félelmet keltő szövegeket, mint például a *Dies irae, dies illa* szekvencia.” (Anselm Grün: Mi jön a halál után?) A „Harag Napja” a requem szövegében az ítélő bíró képét vetítette elének, de ez törölve lett!

De gondolok itt a gitáros énekek sokaságára (Jézus él!, Jézus jó barát!, Ne félj! stb.), Michel Quoist könyveire (számomra sokat jelentettek), a taize-i találkozók közös énekléseire.

És a cikk elején idézett Hozsanna énekeskönyv másik (és sok más) imája pozitív: „Én édes Jézusom, betegek gyógyítója, te meggyógyítottál engem; jóságos Mesterem, irgalmas Megváltóm, megbocsátottad az én bűnömet!” (Imádság gyónás után)

XVI. Benedek papa szavait szeretném idézni:

„A keresztény élet kezdetén nem valami etikai döntés vagy nagy eszme van, hanem találkozás egy eseménnyel, egy Személlyel, amely esemény új távlatot ad az életnek, és ezzel döntő irányt.”

Kedves Fialatok! Merjetek bizalommal imádkozni az irgalmas Istenhez! S tegyétek fel kérdéseiteket! Az Isten nem egy elérhetetlen, misztikus eszme, hanem Valóság, akivel találkozni lehet.

Kedves Szülők! Legyetek bátrak! Gondoljátok végig, szüleitek hogyan látják az Istent? S Ti hogyan látjátok? Kialakítottátok már a saját istenképeket? Hogyan beszéltek Istenről gyermekeiteknek? Tisztáztátok már magatokban a kérdéseket?

A jezsuita szerzetesrend új, lelkipondozó szolgálatot indított el. Az „OÁZIS” programban arra vállalkoznak a testvérek és laikus szaksegítőik, hogy a szerzetesi hagyományaikra építve, korszerű pasztorálpszichológiai, lelkipondozói, lelkiezetői ismeretekkel, és a különféle élethelyzetekben szükséges információkkal fogadják a betéőket. Anonim módon, bejelentkezés nélkül, térítésmentesen meghallgatnak bárkit, akik belső kérdéseikre választ keresnek.

<http://oasis.jezsuita.hu>

Imádkozzatok, imádkozzunk, hogy helyesen lássuk Őt, s cselekedeteinkben, mondatainkban a Jó Pásztort, az irgalmas Istent hirdessük.

Medgyessy Ferenc

Források:

Fráter Judit: Istenképek a pasztorálpszichológus szemével (Farkas Nyomda kft. 2001)

Karl Frielingsdorf: Istenképek – ahogy beteggé tesznek és ahogy gyógyítanak (Szent István Társulat 2007)

Anselm Grün: Megbékélés Istennel – sérült istenképeink gyógyítása (Bencés Kiadó 2013)

Anselm Grün: Mi jön a halál után? – az élet és halál művészete (Jel Kiadó 2011)

Mária Terézia és Albertfalva Kiállítás

Az Albertfalvi Hely és Iskolatörténeti Gyűjteményben (1980-tól 2012-ig Albertfalvi Múzeum volt a neve) 2014. március elsején kiállítás nyílt: „Mária Terézia és Albertfalva” címmel. A kiállítás létrehozását az tette kivitelezhetővé, hogy több évtizedes levéltári kutatómunka során most találtunk rá Mária Terézia adománylevelére (latin nyelven), melynek értelmében e koronabirokot, mely a mai Ráckeveén, Budafokon és Albertfalván terült el, egyik lányának, Mária Krisztinának nászajándékként adományozta. Mária Krisztina 1766. április nyolcadikán kötött házasságot Albert Kázmér szász-tescheni herceggel. A mai Albertfalva neve tehát innen származtatható.

A történet itt folytatódik. Élt a koronabirtokon egy Georch Illés nevű (1772–1835) ráckevei prefectus, aki 1819. március elsejei dátummal levelet írt Albert hercegnek, (ezért választottuk Albertfalva születésnapjának március elsejét) és engedély kért arra, hogy a Fehérvár felé vezető út mentén (a mai Albertfalva fő utcája) engedélyezze 50 házhely parcellázását. Az engedély megérkezett, és megkezdődött a házak építése. Sajnos 1838-ban a nagy dunai árvíz az addig elkészült házakat romba döntötte. Tulajdonképpen ezt követően indult meg az építkezés. A mezőgazdaságot illetően a szőlőtermesztés volt a vezető ágazat. Egyre több lakót telepítettek be. A lakók száma 1851-ben már 170 fő, akiknek szinte mindegyike asztalos volt. A későbbiek során alakult ki az a nézet, hogy a „valamire való asztalosnak Európába Albertfalván keresztül vezet az útja”. A község eleinte „egyutcás” falul volt. A későbbi utcarendszer csak az 1900-as évek elején alakult ki. Megindul az ipar kialakulása és fejlődése. Az első iskola 1828-ban kezdi munkáját. Az ipar fejlődésével egy időben tűnnek el a földutak. Létrejön 1910-ben a Dorogi Gumigyár, 1914-ben a Repülő Gépgyár, 1916-ban HANGYA, 1926-ban Lóden Posztógyár, hogy csak a kezdő évtizedekről beszéljünk. Az ipari fejlődés a község lakóinak számát is növelte, 1920-ra már elérte a 2000 főt. Kiállításunk ez a folyamatot, e változásokat tükrözi.

Georch Illés ezeket az időket már nem érthette meg, 1835-ben meghalt. Sírját Budapesten a Ferenciek templomának kriptájában találjuk meg. Az erről készült fényképpel együtt, munkásságának sokoldalú lírásai, a különböző lexikonok megemlékezései, a kiállításon megtalálhatók. A múzeumban készült, Albertfalvával foglalkozó könyvek közül, a kiállítás elkészítéséhez a következőket használtuk fel: Dr. Hoffmann Pál: Albertfalva története; és Halabuk József: Albertfalva című műveket. Várjuk vendégeinket, az érdeklődőket!

A kiállítás 2014. május elsejéig lesz nyitva.

Beleznay Andor

Fejlesztések a Don Bosco Iskolában

Intézményünk megalakulása óta folyamatosan fejlődik és törekszik, hogy az igényeknek megfelelő modern iskola és óvoda legyen. Több mint három éve annak, hogy birtokba vehettük az új 150 férőhelyes ebédelőt, az új tantermet és igazgatási helyiségeket. A fejlődés nem áll meg, az Albertfalvi Don Bosco Katolikus Általános Iskola és Óvoda magasabb fokozatba kapcsol.

Az elkövetkező hónapokban három jelentős beruházás valósul meg iskolánkban. Sikeresen pályáztunk az energetikai megújítást segítő TÁMOP pályá-

zatra, melynek keretében iskolánk utólagos hőszigetelésre, valamint a fűtési rendszer korszerűsítése kerül sor. A modern kondenzációs kazánnal, a fűtési körök szakaszolásával és az új fűtőtestekkel takarékosabb lesz fűtésünk.

Egy másik pályázattal napelemek segítségével biztosítjuk villamosenergia-szükségletünk jelentős részét. Mindezek a változások biztosítják, hogy a jövőben biztosan kevesebb energiát használjon fel iskolánk.

Talán a legjelentősebb beruházás az új tornatermi szárny építése lesz, amely közel egy évet vesz majd igénybe. A régi tornaterem elbontása után kezdődnek az építési munkálatok. Az új helyiség két részre osztható lesz, így egy időben két osztály is tudja majd használni. Két új tanterem, és több kisebb helyiség is elkészül a földszinten és az alagsorban. Ehhez kapcsolódóan egy aula is formálódik a földszinti bejárattal szemben. Don Bosco iskola nem lehet teljes oratórium nélkül. Egy mindig is tervezett közösségi játszóhely készül az első emeleten. Itt játszani, közösséget építeni, elmélyülni, imádkozni lehet.

A fentieket tekintetbe véve sem a nyári szünet, sem az elkövetkező tanév nem bizonyul majd egyszerűnek, de az építkezések végeredményeként a szép új termeket, a közösségi tereket mindannyian örömmel vesszük majd birtokba. A munkálatok alatt sokrétű szervezéssel biztosítjuk a zavartalan iskolai munkát.

Az érdeklődőket szeretettel várjuk megújult honlapunkon: (www.donboscoiskola.hu), ahol figyelemmel kísérhetik az iskola és óvoda életét, valamint az építkezést is.

Aradi László, igazgató-helyettes

Tartalom

„Szegénnyé lett, hogy szegénységével gazdagítson minket” / *Antal atya* / 1

Programok / 2

Szentek közelsége / *Antal atya* / 3

Húsvéti örömök / *Szövényi Zsolt* / 5

Lelkipásztori beszámoló a 2013. évről / *Hollai Antal, plébános* / 7

Az Adoremus liturgikus nevelésünk eszköze / *Verbényi István* / 14

Új példaképek – Bear Grylls / *Medgyessy Ferenc* / 19

Albertfalvi temetők / *Sümegh László* / 22

Honismereti tábor. Kárpátaljai gyerekek Albertfalván / *Kellner Dénesné* / 26

Még egyszer Csókakőről / *Kellner Dénesné* / 27

AKTK hírek, Meghívó az éves közgyűlésre / *Madaras Gábor* / 28

Tavaszi kirándulást hirdet az AKTK! Ócsa – Apajpuszta / 30

Beszámoló az AKTK Szent Mihály Akadémiáról / *dr Winkler Gusztáv* / 30

Kitörés a Budai Várból, 1945. február 11. / *Sümegh László* / 31

Portugáliai útinapló: Coimbra és a templomok / *Madaras Gábor* / 37

Istenképek / *Medgyessy Ferenc* / 41

Mária Terézia és Albertfalva, Kiállítás / *Beleznay Andor* / 46

Fejlesztések a Don Bosco Iskolában / *Aradi László* / 47